

ROMANOS

Pablo Roma marārē õādoredea

¹ Yu Pablo, Jesucristore moāboegu āārā. Marīpu yure īgū masakare tauri kerere buedoregu beyepími.

² Iripoegue Marīpu īgūyare weredupuyunerārē iri kerere weredi āārīmí. Irasirirā irire īgūya werenírī gojadea pūgue gojanerā āārīmá. ³ Īgūsā gojadea, Marīpu magū marī Opū Jesucristoya kere āārā. Īgūta i ūmuguere marī irirosū dupukugu deyoagū, David parāmi āārīturiagū āārīdi āārīmí.

⁴ Īgū, Ōāgū deyomarīgūrē opagū āārīmi. Īgū boaderō puru, Marīpu īgū turari merā īgūrē masūdi āārīmí āārīpererārē: “Diayeta yu magū āārīmi”, ārī īmugū. ⁵ Īgūta guare ūārō irigu, Jesucristo merā īgūyare weredoregu pími, āārīpereri buri marārē īgūrē baremurāno īgū dorerire iriburo, ārīgū. ⁶ Mūsādere Jesucristoyarā āārīburo, ārīgū, beyedi āārīmí.

⁷ Irasirigu yu mūsārē Marīpu beyenerārē āārīpererā Roma marārē ūādorea. Marīpu āārīnigū, marī Opū Jesucristo mūsārē ūārō iritamu, siuñajārī merā āārīrikumakū iriburo.

Pablo: “Romague waadakoa”, ārī gojadea

⁸ Ire mūsārē werephrorigu. Āārīperero marā masaka, mūsā Jesucristore baremurīrē werenípereakōāma. Irire pégu, Jesucristo iritamurī merā Marīpūre usuyari sīa. ⁹ Āārīpereri yu turari merā Marīpu yure dorerosūta masakare īgū

magūya kerere werea. Irasirigu ūgūrē sērērikū, mūsāya āārīburire sērēbosanikōāa. Marīpū irire masīmi. ¹⁰ Irasirigu Marīpure: “Mū yūre Romague iriudugū, yū waaburire āmuyuka!” ārī sērēnāā. ¹¹ Mūsā pūro ejagū, gūñaturari merā Jesúre būremunemoburo, ārīgū, ūgūyare weredukoa, Ōāgū deyomarīgū yūre iritamurōsūta mūsādere iritamuburo, ārīgū. ¹² Marī Jesúre būremurā āārā. Irasirirā mūsā, yū ūgūrē būremumakā īārā, nemorō gūñaturarākua. Yūde, mūsā ūgūrē būremumakā ūgū, gūñaturagukoa.

¹³ Yaarā, yū mūsā pūro waadukarire masimakā gāāmekoa. Gajero marā masaka yū Jesúya kerere weremakā pérā, ūgūrē būremuma. Irasirigu mūsāya makā marādere irire weregu waadukaoa, ūgūsāde ūgūrē būremuburo, ārīgū. ¹⁴ Marīpū yūre āārīpererārē iri kerere weredoremi. Paga makārī marārē, mūtā makārī marārē, masīrārē, masīmerādere weredoremi. ¹⁵ Irasirigu mūsāya makā marārē Jesúre būremumerārē ūgūya kerere buro weredukoa.

Jesúya kerere pérā, ūgūrē būremunugārākuma, ārī gojadea

¹⁶ Masaka iri kerere pérā, ūgūrē būremunugārākuma. Irasirigu Marīpū āārīpererā Jesúre būremurārē ūgū turari merā taugukumi, perebiri peamegue waabirikōāburo, ārīgū. Judío masaka, judío masaka āārīmerāde iri kerere pé, ūgūrē būremumakā, Marīpū ūgūsārē taugukumi. Irasirigu yū, gūyasīrīrī marīrō gūñaturari merā iri kerere werea.

17 Iri kere ãsū ãrā. Maríph Jesucristore bñremurã direta: “Óärä ãäríma”, ãrï ïämi. Maríphya kerere gojadea pñguedere ãsú ãrï gojasñdero ãäríbá: “Maríph irasú bñremurärë: ‘Óärä ãäríma’, ãrï ïämi. Irasirirä ïgë merä aäríñkõäärakuma”, ãrï gojasñdero ãäríbá.

Masaka ïgësä ñerï iriri merä waja opama, ãrï gojadea

18-19 Maríph masakare ïgëyamarë õärö masímakü yámi. ïgë irire masímakü irikerepuru, ñerïrë yáma. Irasirirä Maríphya diayemarë masímerä dujama. Irasirigë Maríph ùmugasigue ãärígë ãärípererä diayemarë irimerärë, ñerö irirärë ïgë bñro wajamoäburire masímakü yámi. **20** Maríph deyomarígë ãäríkerepuru, ïgë neõgorague i ùmurë ãärípereri iridea merä ïgë perebiri turarire, ïgëyamarë masísüa. Irasirirä masaka ïgürë: “Masibirisä, waja opabea”, ãrïmasibirkuma.

21 Maríph yamarë masíkererä, ïgürë: “Óätaia mu”, ãrï bñremubema. ïgë õärö irikerepuru, ïgürë: “Óaa”, ãrï, usuyari sibema. Irasirirä ïgëyare pémasímerä dujama. Ñerï direta gññarï opama. Irasiriro ïgësä gññaríguere nañfarö irirosü ãärä. **22** “Gua masírä ãärä”, ãrïkererä, Maríph yare neõ pémasímerä waama. **23** Irasirirä Maríph ãäríñigë gapure bñremubema. Pñrugue boaburi gapure: masaka keorire, mirä, waimärä paárä, pñrúa keori ïgësä weadeare bñremuma.

24 Irasirigë Maríph ïgësä ïgësä ñerïrë ñaribejari direta irinaburo, ãrígë, béomi. Irasirirä guyañürö ñerïrë gäme iriníkõäma. **25** Maríphya diayema

gapure b̄aremubema. Ārīgatori direta õārō péma. Irasirirā Marīpū ãārīpereri i ûmarē iridi gapure b̄aremumerā, īgū iridea gapure b̄aremuma. īgūsā īgūrē b̄aremubirkerepuru, marī gapu īgūrē: “Oātaria mū”, ãrī, usuyari sīnīkōārō gāamea. Irasūta irirā!

26 īgūsā b̄aremubiri waja Marīpū īgūsārē béomi, īgūsā gāamerō guyasīūrō ñerīrē iriburo, ãrīgū. Irasirirā nome ûmarē marāpukudabema. Nome basita gāme marāpukudarā irirosū ãārīma. Irasirirā īgūsā nome seyaro ñerō yáma. **27** Ùmade irirosūta yáma. Nomerē marāpokudabema. Ùma basita gāme marāpokudarā irirosū ãārīma. īgūsā ûma seyaro ñerō yáma. Irasirirā īgūsā basita ñerō iriri waja īgūsāya dupurire poyanorēma.

28 īgūsā Marīpūre masīduabiri waja īgūsārē béomi, ñerī gūñarī direta opaburo, ãrīgū. Irasirirā noó gāamerō ñerīrē irinīkōāma. **29** ãārīpereri ñerīrē iririkuma. Ùma nome merā, nome ûma merā ñerō iririkuma. Ñetariro iririkuma. Gajerāyare buro gāāmema. Gajerārē ñerō iriduama. Gajerā gajino opamakū ïārā, īgūsārē ïāturima. Gāmewējērikurā, gāmekēārikurā, ãrīgatorikurā, ñerō ãārīrikurā, buro kerekurā ãārīma. **30** Gajerārē ãrīgatori merā ñerō ãrī wereníma. Marīpūre gāāmemerā dooma. Gajerārē ïāmuñrikuma. “Gajerā nemorō ãārā”, ãrī gūñarā: “Oārō yáa”, ãrī weregorenama. Gajerosūperi ñerī iririre iribokaduama. īgūsā pagusāmarārē tarinugārikuma. **31** Oārīrē pémasīduabema. Gajerārē: “Asū irirāra”, ãrīdeare neō keoro iribema. Neō sugunorē mañrī merā

ĩābema. Ìgūsārē gajerā ñerō irideare neō kātimasibema. Gajerārē bopoñabema. ³² Marīpū irasirirārē: "Wajamoāgūra", ārīderosūta irigukumi. Perebiri peamegue bēogukumi. Ìgūsārē bēoburire masikererā, ñerīrē neō piribema. Gajerā ìgūsā irirosū ñerīrē irimakā ūārā, ūārō usuyari merā ūāma.

2

Ñerī irirārē Marīpū diayeta wajamoāgukumi, ārī gojadea

¹ Irasirirā gajerārē werewuarā ìgūsā irirosū irikererā, mūsā basita werewuarā yáa. Ìgūsārē: "Ìgūsā ñerō iriri waja, waja opama", ārīrā, mūsā basita: "Guade waja opāa", ārīrā irirosū ārīrā yáa. ² Marīpū ñerī irirārē: "Ìgūsā ñerī iriri waja, wajamoāgūra", ārīgū, diayeta ārīgū yámi. Irire masia marī. ³ Mūsā gajerārē: "Ñerō yáma", ārī werewuarā, ìgūsā irirosū irikererā: "Marīpū gua gapure wajamoābirikumi", ¿ārī gūñarī? Irire irasū ārī gūñabirikōāka! Marīpū mūsādere mūsā ñerō iriri waja, wajamoāgukumi.

⁴ Mūsā ñerī irirā: "Marīpū guare buro bopoñarī merā ūāgū, mata wajamoābemi", ārī gūñabirikōāka! Ūārō pémasīka! Mūsā ñerō iririre bujaweremakā ūāduagū, mūsā gūñarīrē gorawayumakā ūāduagū, mata wajamoābemi.

⁵ Mata wajamoābirikeregū, mūsā ìgūrē neō pébirimakā ūāgū, ñerō iririre neō piriduabirimakā ūāgū, mūsā merā guanemomi. Irasirigu purugue ārīpererā ñerārē ìgū wajamoārīnū ejamakā, mūsārē buro wajamoāgukumi. Ìgū irasirimakā

ĩārā, ãārīpererā: “Diayeta ĩgūsārē wajamoāgūta yámi”, ãrī masírākuma. ⁶ Irinūrē Marīpū masakakħare ĩgūsā irideare īā beye, keoro wajarigħukumi. ⁷ Oārīrē irinírā gapu: Marīpū merā ãārīduarā: “Musā õārō yāa”, ãrīmakū pēduarā, ĩgħi purogue perebiri okarire opadħarā ãārīma. Irasirigu ĩgūsārē perebiri okarire sīgħukumi, ĩgħi merā ãārīnīkōdāburo, ãrīgħi. ⁸ ĩgūsā gāāmerō irirā gapu diayemarē iridħabema. Neri direktar iridħama. Irasirigu Marīpū ĩgūsā merā gua, buro ĩgūsārē wajamoāgħukumi. ⁹ Ãārīpererā neri irirā ñerō tari, buro għuñarikħrākuma. Judío masakare waapħororiroko. Judío masaka ãārīmerādere irasūta waarokoa. ¹⁰ Marīpū ãārīpererā õārī irirā gapu: “Oārō yáma”, ãrī īāgħukumi. ĩgūsārē ĩgħi merā õārō ãārīmakū irigħukumi. Irasirigu siuñajärri opamakħi irigħukumi. Judío masakare irire iripħororigħukumi. Judío masaka ãārīmerādere irasūta irigħukumi.

¹¹ Marīpū marī ãārīpererārē: judío masakare, judío masaka ãārīmerādere sħurosūta īāmi. ¹² Judío masaka ãārīmerā, Marīpū Moisére doreri pídeare opabirikererā neri irimakħi īāgħi, Marīpū ĩgūsārē perebiri peamegue béoġħukumi. Judío masaka ĩgħi doreri pídeare oparāde neri irimakħi īāgħi, ĩgħi sħadde irire tarinugħi waja, wajamoāgħukumi. ¹³ ĩgħi Moisére doreri pídeare pékererā irire iribirimakħi īāgħi, ĩgħi sħadde: “Oārā ãārīma”, ãrī īābemi. Irire irirā gapu: “Oārā ãārīma”, ãrī īāmi. ¹⁴ Judío masaka ãārīmerā Marīpū Moisére doreri pídeare opabirikererā õārō irirā, Marīpū dorederosūta

yáma. Irasirirā īgūsā basi Marīpu doredeare oparā irirosū irire yáma. ¹⁵ Marīpu īgūsā gūñarīgue īgū doredeare masīmakā iridi āārīmí. Irasirirā īgū dorederosūta irirā, irire masīrā irirosū yáma. Óārō irirā, o ñerō irirā, īgūsā gūñarī merā īgūsā irideare masīma. Ñerīrē irianerā: “Waja opáa”, ārī gūñama. Irasūta õārīrē irianerāde: “Waja opabea”, ārī gūñama.

¹⁶ Irasirigʉ Marīpu āārīpererā ñerārē wajamoārīnʉ ejamakā, Jesucristore: “Āārīpererā gūñarīrē, īgūsā gajerā īāberogue irideare īā beyeka!” ārīgukumi. Irasirigʉ Jesucristo ñerī gūñarī oparārē, ñerī irirkurārē: “Wajamoāgʉra”, ārīgukumi. Óārī gūñarī oparārē, õārō irirkurārē: “Wajamoābirkoka”, ārīgukumi. Marīpu masakare tauri kerere buegʉ, irireta buea yʉ.

Marīpu Moisére doreri pídeamarē gojadea

¹⁷ Mʉsā gapʉ: “Gua judío masaka Marīpu Moisére doreri pídeare buremusīā, gajerā nemorō Marīpuyarā āārā”, ārī gūñadáa. ¹⁸ Gajire āsū ārī gūñáa: “Gua Marīpu gāāmerīrē, īgū Moisére doreri pídeare masīrā āārīsīā, õārī direta beyemasīa. ¹⁹ Irasirirā koye īāmerārē tāādupuyuwāgārā irirosū Marīpuyare masīmerārē buemasīa. Naītīārōgue āārīrārē sīāgoro irirosū diayema iririre masīmerārē diayema gapʉre īgūsārē iridorea. ²⁰ Marīpu Moisére doreri pídeare opasiā, diayema iririre õārō masīa. Irasirirā masīmerārē, majīrā irirosū āārīrārē buerimasā āārā”, ārī gūñadáa mʉsā. ²¹ Gajerārē irasū ārī buekererā, ¿nasirirā mʉsā basi bueberi? “Yajabirikōāka!” ārī buekererā, ¿nasirirā yajari mʉsā? ²² “Gajigʉ

marāpo, gajego marāpu merā ñerō iribirikōāka!” ãrī buekererā, ¿nasirirā irasū yári? Masaka bñremurī keori weadeare dookererā, ¿nasirirā ïgūsā bñremurī wiirimarē yajari, irire opamurā? **23** “Marípū Moisére doreri pídeare opasiā, gajerā nemorō ãārā”, ãrī gūñakererā, iri dorerire tarinugārā, gajerādere ïgūrē bñremubirimakū irirā yáa. **24** Marípuya werenírī gojadea pūgue mñsā irasiririre ãsū ãrī gojasñdero ãārībú: “Mñsā judío masaka, judío masaka ãārīmerārē Marípure ñerō ãrī werenimakū yáa”, ãrī gojasñdero ãārībú.

25 Mñsā judío masaka Marípū Moisére doreri pídeare irirā, mñsāya dupūma gasirogārē* wiirisñnerā ãārīmakū õägoráa. Marípū mñsārē: “Yaarā ãārīma”, ãrī ïämi. Irire tarinugārā, mñsāya dupūma gasirogārē wiirisñbirinerā irirosū ãārā. **26** Judío masaka ãārīmerā irasū wiirisñbirinerā ãārīkerepūrū, Marípū Moisére doreri pídeare irimakū: “Yaarā ãārīma”, ãrī ïägukumi. Judío masakadere ïgūsā irire irimakū, irasūta ãrī ïägukumi. **27** Judío masaka ãārīmerā gapu ïgūsāya dupūma gasirogārē wiirisñbirinerā ãārīkererā, Marípū doredeare irirā, mñsārē judío masakare iri doredeare oparārē mñsā irire tarinugārī waja: “Waja opama”, ãrīrākuma. **28** Sugū judío masakū irasū wiirisñdi: “Marípuyagū ãārā”, ãrī gūñakeregū, Marípure bñremubi, diayeta Marípuyagū, judío

* **2:25** Gn 17.1-14: Iripoegue Marípū Abrahārē ïgū pūrā ãamarē: “Yaarā ãārīburo”, ãrīgū, ïgūsāya dupūma gasirogārē wiiridoredi ãārīmí. Pūrū iri dorerire Moisére pídi ãārīmí. Irasirirā judío masaka Abraham parāmerā ãārīturiarā iri dorerire irirā, ïgūsā pūrā ãamarē su mojōma pere gaji mojō umeru pérēbejarinñrī waaro merā ïgūsā deyoaderō pūrū irasū yáma.

masakagora ãārībemi. **29** Marīphayarā gapu irasū wiirisūnerā dita ãārībema. Óagū deyomarīgū ïgūsāya gūñarīgue õārī merā gorawayumakū iridero pħur, ïgūsā Marīphayarā, judío masakagora ãārīma. Masaka ïgūsārē: “Óārā ãārīma”, ãrī ïābirikerepħur, Marīphu gapu: “Óārā ãārīma”, ãrī ïāmi.

3

1 Musā, yu irasū ãārīmakū pérā: “¿Għa judío masaka, għuaya dupħma gasirogħar ġiwiisūnerā ãārīrī wajamarikuri?” ãrī gūñarī? **2** Għa judío masaka ãārīmakū õāgoráa. Marīphu għare wári õārīrē sħidi ãārīmí. Irasirigu għare īgħya kerere píphororidi ãārīmí, irire għajjerar ġiwerdoregu. **3** Yu irasū ãārīmakū pérā: “Judío masaka surāyeri Marīphu ïgūsārē: ‘Āsū irigħura’, ãrīdeare bħuremubirimakū, irire iribirkumi” ãrī gūñarī? **4** Neō irasū ãrī gūñabirkōka! Æħihererā masaka ãrīgatokerepħur, Marīphu gapu neō ãrīgatobemi. Īgħya werenīrī gojadea pūgue āsū ãrī gojasūdero ãārībú:

Għapu, mu werenīrī merā masakare mu diayema iririre masimakū yáa. Mu ãrīderosūta ke-oro irimakū, neō sugħi masakku mürē: “Di-aye iribemi”, ãrīmasibirkumi, ãrī gojasūdero ãārībú.⁵

5 Għajjerā irire pérā, āsū ãrīmo āmabokuma: “Għa nerō iriri merā Marīphu diaye iriri masakare masimakū yáa. Għa irasirikerepħur, Marīphu għare wajamoġġu, diaye iribemi”, ãrībokuma. **6** Neō irasū ãārībea. Ígħisā irasū ãrīrī keoro ãārīmakū,

⁵ **3:4** Sal 51.4

Marīpu neō sugħnor īgħusā ñerō irikerepħru, wajamoābiribokumi.

⁷ Gajerā idere ārīmoāmabokuma: “Għa ārīgatori merā Marīpu ārīgatobi āārīrīrē masakare masimakū yāa. Irasirirā īgħur: ‘Oħtarimi’, ārī bħremuma. Għa irasirikerepħru, Marīpu għare wajamoāgħu, diaye iribemi”, ārībokuma. ⁸ Āsū ārībokuma doja: “Għa ñerī irimakū, gajerā Marīpu őħġu āārīrī gapu re masinħemorākuma”, ārībokuma. Surāyeri għare ñerō għuñnar ġi: “Pablosāde irasūta ārī buema”, ārī werenima. Īgħusā irasū ārīrī waja Marīpu īgħusārē wajamoāgħu, diayeta irigħukumi.

Āārīpererā masaka waja oparā dita āārīma, ārī gojadea

⁹ ¿Naásu ārī għuñnar? ¿Marīpu iñurō marī judío masaka, gajerā nemorō őħarrā āārīrī? Neō irasū āārībea. Marī āārīpererā judío masaka, judío masaka āārīmerāde ñerō irirā āārīsī, waja oparā dita āārā. Irire yu mħsarrē weresiabu.

¹⁰ Marīpħya werenir ġo jaddea pugħe āsū ārī gojasu dero āārībū:

Neō sugħno őħġu mámi. Neō marīgorakō ġi.

¹¹ Neō Marīpħyare pemasīgħu mámi. Neō sugħno īgħar ġi maslhaagħu mámi.

¹² Āārīpererā Marīpħyare iritħuyamerā, dedirimurā dita āārīma. Neō sugħno őħarrē irigħu mámi. Neō marīgorakō ġi.[☆]

¹³ Masāgħobe toyori għobe ārīwiurosū īgħusā ñerī werenir āārā. Ārīgatorikum. Ānna disigue nima opaqi irrirosū pūrīrō werenima.[☆]

◊ 3:12 Sal 14.1-3; 53.1-3 ◊ 3:13 Sal 5.9; 140.3

14 Ñerī direta werení, gajerārē dojama. Büro turirikūma.[⊗]

15 Masakare wējēbéoduari direta opasurima.

16 Noó īgūsā waaró masakare poyanorē, īgūsārē ñerō tarimakū yáma.

17 Gajerārē siuñajārī merā ãārīmakū neõ iribema.[⊗]

18 Marīpūre goepeyari merā būremubema. Irasirirā īgūrē güibema, ārī gojasūdero ãārībú.[⊗]

19 Marī ire masīa. Æārīpererā Moisés doreri gua judío masakare: “Äsū irika!” ãrī pídeare iripeobirisīä: “Waja opabea”, ãrīmasibema. Irasirirā ãārīpererā judío masaka, judío masaka ãārīmerāde waja opasīä, Marīpū wajamoäsmurā dita ãārīma.

20 Neõ sugū masaku Moisés doredeare iripeomasibemi. Irasirigū: “Marīpū yure: ‘Öägū ãārīmi’, ãrī iägukumi”, ãrīmasibirkumi. Marīpū iri dorerire pídea merāta marīrē: “Ñerā ãārā”, ãrī masimakū yámi.

Marī Jesucristore būremurī merā tausūrākao, ãrī gojadea

21-22 Daporare Marīpū marīrē ire masimakū yámi. Marī Jesucristore būremumakū, īgū Moisére doreri pídeare iripeobirikerephrū, marīrē: “Öära, waja opamerā ãārīma”, ãrī iämi. Irasirigū marī ãārīpererārē Jesucristore būremurārē sūrosūta iämi. Ígū irasū ãrī iäburire Moisés, gajerā īgūyare weredupuyurimasāde ïgūya kerere gojadea pūgue gojanerā ãārīmá.

[⊗] 3:14 Sal 10.7 [⊗] 3:17 Is 59.7-8 [⊗] 3:18 Sal 36.1

23 Marī ãārīpererā ñerī irirā dita ãārā. Irasirirā, Marīpū: “Yu merā õärō ãārīrākao”, ãrīdeare marī basi neõ bokabirikoa. **24** Marī irasū ãārīkerepūrū, Marīpū marīrē maigū ïgū magū Jesucristore iriudi ãārīmí, marī ñerī iridea wajare wajaribosadoregū. Irasirigū, marīrē Jesucristore bñremurärē: “Waja opamerā ãārīma”, ãrī ïāmi. **25** Marīpū Jesucristore ãārīpererā masakare ïgūsā ñerī iridea wajare wajaridoregū, ïgūrē iriudi ãārīmí. Irasirigū, Jesucristo boagū dí bñodea merā ïgūrē bñremurärē ïgūsā ñerī iridea wajare kātidi ãārīmí. Bopoñagū ãārīsīā, iripoegue marādere ïgūsā ïgū: “Ãsū irigūra”, ãrīdeare bñremudea merā ïgūsā ñerō iridea wajare kātidi ãārīmí. Irire irigū, ïgū diaye irigū ãārīrīrē ïmudi ãārīmí. **26** Marīpū dapora marādere Jesús marī ñerī iridea wajare wajaribosadea merā ïgūrē bñremurärē: “Óärā, waja opamerā ãārīma”, ãrī ïāmi. Irasirigū marīrē ïgū diaye irigū ãārīrīrē masīmakū yámi.

27 Irasirirā Marīpū ïürō marī basita: “Óärā ãārā, ïgū Moisére doreri pídeare iripeorā yáa”, ãrīmasībea. Ãsū gapū ãrī masīa. Marīpū, Jesúre marī bñremumakū, marīrē: “Óärā ãārīma”, ãrī ïāmi. **28** Ire masīa. Marīpū Moisére doreri pídeare marī irimakū meta marīrē: “Óärā ãārīma”, ãrī ïāmi. Marī Jesúre bñremumakū, marīrē: “Óärā ãārīma”, ãrī ïāmi.

29-30 ¿Marīpū judío masaka direta Opū ãārīrī? Neõ irasū ãārībemi. Judío masaka, judío masaka ãārīmerādere ïgū sugūta ãārīpererā Opū ãārīmī. Irasirigū, ïgūsā Jesúre bñremumakū: “Óärā, waja opamerā ãārīma”, ãrī ïāmi. **31** Irasirirā marī Jesúre

buremurā, ¿Marīpū Moisére doreri pídeare béorā yári? Āārībea. Marī īgūrē buremurā Marīpū dorerire nemorō irinemowāgārākoa.

4

Pablo, Abraham Marīpūre buremudeare gojadea

¹ Irasirirā, ¿naásū ārīrākuri Abrahārē, marī ñekū āārīpūroridire? ¿Naásū waayuri īgūrē?

² Marīpū Abrahārē: “Óārō irigu āārīsīā, Óāgū āārīmi”, ārī īabodi āārīkerepūrū, Abraham īgū basi: “Marīpū īürō ðārō yáa”, neō ārīmasībiriunadi āārīmí. ³ Marīpūya wereníř gojadea pūgue āsū ārī gojasūdero āārībú: “Abraham Marīpūre burenumakū, Marīpū īgūrē: ‘Óāgū āārīmi’, ārī īādi āārīmí”, ārī gojasūdero āārībú.

⁴ Āsū āārā. Sugū gajino moādire wajarirā, irasū sīkōrā meta irikuma. Īgū moādea waja wajarirā irikuma. ⁵ Marīpū gapū irasiribemi. Ñerārē, īgūsā ðārīrē iribirkerepūrū, īgūrē burenumakū: “Waja opamerā āārīma”, ārī īāmi. Irasirigu, marī īgūrē burenumakū: “Yu īürō ðārā āārīma”, ārī īāmi.

⁶ Iripoeguemū Davide yū ārīrōsūta gojadi āārīmí. Marīpū masaka iririre īāgū: “Óārā āārīma”, ārī īāgū meta āārīmi. īgūrē buremurā direta: “Óārā āārīmá”, ārī īāgū āārīmi. Irasirirā īgū merā ðārō usuyama. ⁷ Irire āsū ārī gojadi āārīmí David:

Marīpū dorerire tarinugārārē īgūsā ñerō iridea wajare īgū kātimakū, ðārō usuyama.

8 Marīpu īgūsāā ñerō iridea wajare: “Neō gūñabirikoa”, ārīmakū, oārō usuyama, ārī gojadi āārīmí David.[✳]

9 Judío masaka īgūsāya dupuma gasirogārē wiirisūnerā dita usuyabirikuma. Judío masaka āārīmerāde usuyarākuma. Abrahārē dupaturi gūñaka! īgū Marīpure buremumakū, Marīpu īgūrē: “Oāgū, waja opabi āārīmí”, ārī īādi āārīmí.

10 ¿Naásū āārīmakū, Marīpu Abrahārē: “Oāgū āārīmí”, ārī īāyuri? īgūya dupuma gasirogārē wiiridero pura, īgūrē irasū ārī īāyuri? Āārībea. īgū irire iriburi dupuyurogueta: “Oāgū āārīmí”, ārī īāsiadi āārīmí. **11** Marīpu īgūrē: “Oāgū āārīmí”, ārī īādero pura, īgūrē irasū wiiridoredi āārīmí, īgūyagu āārīrīrē īmudoregu. Irasirigu dupuyurogue īgūrē: “Oāgū āārīmí”, ārī īādeare diaye masimakū iridi āārīmí. Sugu Abraham buremuderosūta Marīpure buremumakū, Marīpu īgūrē: “Oāgū āārīmí”, ārī īāmi. Irasirigu Abraham āārīpererā Marīpure buremurā ñekū āārīpuroridi āārīmí, īgūsāya dupuma gasirogārē wiirisūbirikerepura.

12 Āārīpererā īgūsāya dupuma gasirogārē wiirisūnerā Marīpure buremurā, diayeta Abraham parāmerā āārīma. Abraham irasū wiirisūburī dupuyuro Marīpure buremuderosū īgūsāde buremurā, diayeta Abraham parāmerā āārīma.

Marīpu, Abraham īgūrē buremumakū: “Āsū irigura”, ārīdeare gojadea

13 Marípu Abrahārē: “I nikūrē murē, mu parāmerā ããrīturiarādere sīgura”, ãrīdi ããrīmí. Ígu doredeare irimaku ïágu meta irasu ãrīdi ããrīmí. Ígurē buremumaku: “Óágu ããrīmí”, ãrī ïádi ããrīmí. Irasirigu Ígurē: “I nikūrē sīgura”, ãrīdi ããrīmí. **14** Marípu Ígu doredeare irirā direta: “Sīgura”, ãrīdeare sīmaku, marī Ígurē buremurī wajamarībokuyo. Irasu ããrīmaku, Ígu Abrahārē: “Sīgura”, ãrīdea ubu ããrīrīta ããrīyuwarikukōãbokuyo. **15** Marípu Moisére doreri pídeare masīkererā, irire tarinugārā, wajamoãsürākuma. Iri doreri marīmaku, irire neõ tarinugārī marībokuyo.

16 Irasirigu Marípu Ígurē buremurā direta Ígu Abrahārē ãrīderosüta sīgakumi. Ígu doreri pídeare irirā direta: “Sīgura”, ãrībirikumi. Abraham Marípure buremuderosu buremurāno Ígu parāmerā ããrīturiarā ããrīma. Irasirigu Marípu Abrahārē ãrīdeare Ígusārē ããrīpererārē wajamarīrō sīgakumi. Abraham, marī ããrīpererā Marípure buremurā ñeku ããrīdi ããrīmí. **17** Marípu Íguya werenírī gojadea pūgue Abrahārē ãsu ãrīdi ããrīmí: “Murē wāri buri marā ñeku ããrībure píbu”, ãrīdi ããrīmí. Marípu irasu ããrīmaku pégu, Abraham Ígurē buremudi ããrīmí. Irasirigu Marípure buremugu, Ígu ïürō marī ñeku ããrīdi ããrīmí. Marípu boanerārē masūgu ããrīmí. Ígu werenírī merā dupuyurogue marīdeare ããrīmaku irimasími.

18 Marípu Abrahārē: “Mu parāmerā ããrīturiarā wārā ããrīrākuma”, ãrīripoere Abraham gapu pūrā marīdi ããrīmí. Pūrā marīkeregu: “Marípu Ígu yure ãrīderosüta irigakumi”, ãrī buremudi

ãārīmí. Irasirigu Abraham wári buri marã ñekã waadi ãārīmí. ¹⁹ Ígú cien bojori opakeregú, ígú marápode búro ãārīkerepuru, Marípúre bùremusiá: “Neõ pürákubirikoa”, ãrī gũñabiridi ãārīmí. Æsú gapú ãrī gũñadi ãārīmí: “Guare péräguereta pürákuboadero tarikerepuru, Marípú ígú yure ãrīderosúta irigukumi. Yú irire masía”, ãrīdi ãārīmí. ²⁰ “Marípú ãrīderosúta irigukumi”, ãrī bùremurírē neõ piribiridi ãārīmí. Irasirigu gũñatura, Marípúre bùremunemodi ãārīmí. “Marípú turatarigu ãārīmi”, ãrī, ushyari sidi ãārīmí. ²¹ Irasirigu Abraham: “Marípú yure ãrīderosúta diayeta ígú turari merã iriyuwarikugukumi. Yú irire õärō masía”, ãrī bùremudi ãārīmí. ²² Ígú bùremumakú, Marípú ígáré: “Óágú ãārīmi”, ãrī iádi ãārīmí.

²³ Irire Marípuya werenírī gojadea püguere gojasúdero ãārībá. Iri Abraháyama direta gojadea meta ãārīdero ãārībá. ²⁴⁻²⁵ Marípú Abraháré: “Óágú ãārīmi”, ãrī iáderosúta marídere: “Óärä ãārīma”, ãrī iáburire gojadea ãārīdero ãārībá. Irasirigu Marípú, marí ígüré bùremumakú, marídere: “Óärä ãārīma”, ãrī iámi. Marí ñerí iridea waja Marípú Jesúre ígüré wëjémuráguere wiadi ãārīmí, marírē boabosaburo, ãrígú. Marí Opú Jesús boadero puru, Marípú marírē õärä, waja opamerã ãārīmakú iribu, ígüré masúdi ãārīmí.

5

Marípú iúrō waja opamerã ãārã, ãrī gojadea

¹ Marí Opúre Jesucristore marí bùremumakú, Marípú marírē: “Óärä, waja opamerã ãārīma”,

ãrī ñāmi. Irasirigu Marípu, Jesú斯 marī ñerī iridea waja boabosadea merā marīrē ïgū merā siuñajārī opamakā iridi ãärīmī. ² Marī Jesucristore b̄uremurā, Marípu marīrē maïgū merā õärō ãärā. Purugue Marípu ïgū irirosū marīrē õärā ãärīmakā irigukumi. Irasirirā gūñaturari merā, õärō usuyari merā ïgū õärō iriburire yúa. ³ Gajire masīa. Marī ñerō tarirā, Marípure marīrē iritamugārē gūñaturanemorākoa. Irasirirā marī ñerō tarikererā, usuyamasīa. ⁴ Marī ïgūrē gūñaturari merā ñerō taririre bokatīumakā, Marípu marīrē: “Õärō yáma”, ãrigukumi. Irasirirā, ïgū marīrē õärō iriburire gūñaturari merā yúa. ⁵ Marípu marīrē Õagū deyomarīgūrē iriudi ãärīmī marī merā ãärīdoregu. Irasirigu Õagū deyomarīgū merā marīrē ïgū maïrīrē opatarimakā yámi. Irasirirā: “Marípu marīrē: ‘Õärō iritamugura’, ãrīdeare keoro irigukumi”, ãrī masīa.

⁶ Marī basi peamegue waaburire taramasībirimakā, Marípu marīrē tauripoe ejamakā, Cristo marī ñerārē boabosadi ãärīmī. ⁷ Marī gapu sugu boaboadeare boabosabirikoa, ïgū diayemarē irigu ãärīkerepuru. Gajipoe irirā sugu õagū gapure boabosabokoa. ⁸ Marípu gapu marī ñerā ãärīkerepuru ïgū marīrē buro maïrīrē masīmakā iribu, Cristore iriudi ãärīmī. Irasirigu Cristo marīya ãärīburire boabosadi ãärīmī. ⁹ Cristo boagu ïgūya dí bēodea merā Marípu marīrē waja opamerā ãärīmakā iridi ãärīmī. ïgū irasiridero nemorō ïgū ãärīpererā ñerārē wajamoäriñu ejamakā, Cristo merāta marīrē taugukumi. ¹⁰ Marī Marípure gāämemerā ãärīkerepuru, ïgū magu

marīrē boabosadea merā īgū merā siuñajārī opamakă iridi ãārīmí. īgū irasiridero nemorō Cristo marīrē boabosa, dupaturi okadea merā marīrē īgū merā siuñajārī oparārē taugukumi. **11** I gaji ãārīnemoa. Marīpă, marī Opă Jesucristo merā marīrē īgū merā siuñajāmakă irideare gūñarā, īgū merā buro ushyáa.

Adán, irasū ãārīmakă Cristo iridea

12 Āsū ãārā. Neōgoraguere Adán ñerī iripuroridi ãārīmí. īgū ñerī iridea waja boadi ãārīmí. īgū suguya waja merāta ãārīpererā īgū parāmerā ãārīturiarāde ñerī iri, boamurā dita ãārīma. **13** Marīpă Moisére īgū doreri píburi dupuyurogueta masaka ñerī irisianerā ãārīmá. īgūsā ñerī irikerekrepură iri doreri marīmakă, Marīpă īgūsārē: “Iri dorerire tarinugārī waja, waja opama”, ãārbiridi ãārīmí dapa. **14** Irasū ãārīkerekrepură, Adán parāmerā ãārīturiarā Moisés ãārīdeapoegue ãārīnerāde boanerā ãārīmá. īgūsā Marīpă doredeare Adán tarinugāderosū iribirikererā, īgūsā ñerī iridea waja boanerā ãārīmá. Adán i ûmurē ãārīpurorigă, Marīpă doredeare tarinugāpühroridi ãārīmí. Jesucristo gapă i ûmuguerre aarigá, Marīpă dorerire tarinugābiripühroridi ãārīmí.

15 Marī Adán tarinugādeare, Marīpă marīrē maīgū ðārō irideare masña. Adán suguya waja merāta masaka ãārīpererā boamurā dita ãārīma. Marīpă gapă marīrē maīgū, marīrē taubure Jesucristore iriudi ãārīmí. Irasirigă Jesucristo sugă ãārīkeregă, ãārīpererăya ãārīburire wajamarīrō

boabosadi ãārīmí. Irasirigʉ Marīpʉ Jesucristo merã marīrē wáro õārī iridi ãārīmí. ¹⁶ Adán Marīpʉ doredeare suñarō tarinʉgādea waja merāta ãārīpererã masaka waja opama. Marī wári ñerī irikerepʉrʉ, Marīpʉ marīrē maīgū, wajamarīrō Jesucristore iriudi ãārīmí, marī ñerō iridea wajare taudoregʉ. Irasirigʉ Jesús merã marīrē waja opamerã ãārīmakã iridi ãārīmí. ¹⁷ Adán sugʉ Marīpʉ doredeare tarinʉgādea waja merāta marī ãārīpererã boamurā dita ãārā. Marīpʉ gapʉ marīrē buro maīgū Jesucristore iriudi ãārīmí, marīrē boabosadoregʉ. Irasirigʉ Jesucristo sugʉ marīrē wajamarīrō boabosadea merã Marīpʉ marīrē: “Õārā, waja opamerã ãārīma”, ãrī ïāmi. Ígū irasiridero nemorō Jesucristo merã Ígū irasū ãrī ïārārē maama okari opamakã irigukumi, Ígū turari merã Ígūyare iriburo, ãrīgū.

¹⁸ Adán, Marīpʉ doredeare tarinʉgādea waja merāta masaka ãārīpererã ñerīrē iriwekabejama. Irasirirā Marīpʉ wajamoāsūmurā dita ãārīma. Jesucristo diayema irigʉ marī ñerī iridea waja boabosadea merã gapʉ Marīpʉ marīrē: “Õārā, waja opamerã ãārīma”, ãrī ïāmi, Ígū merã ãārīnīkōāburo, ãrīgū. ¹⁹ Åsū ãārā. Adán, Marīpʉ doredeare tarinʉgādea waja merāta masaka ãārīpererã ñerīrē irirā dita ãārīma. Jesucristo Marīpʉ dorerire iridea merã ãārīpererã Ígūrē bʉremurānorē waja opamerã ãārīmakã iridi ãārīmí. Irasirigʉ Marīpʉ Ígūsārē: “Õārā ãārīma”, ãrī ïāmi.

²⁰ Marīpʉ Ígū dorerire pídi ãārīmí, marīrē iri dorerire tarinʉgārīrē masñemomakã iribu. Wári ñerī marī irikerepʉrʉ, Marīpʉ gapʉ marīrē buro

maígū, marī ñerī iriro nemorō Jesucristo merā marīrē õātariro iridi ãārīmí. ²¹ Marī ãārīpererā ñerī iridea waja boamurā dita ãārīlunanerā ãārībá. Irasū ãārīkerepurú, Marípú marīrē maígū, bopoñarī merā ïāslā, marī Opú Jesucristo boabosadea merā marīrē waja opamerā ãārīmakū iridi ãārīmí, ïgū puro perebiri okarire opadoregu.

6

Cristo merā õārō ãārīrā, waja opamerā ãārīrīmarē gojadea

¹ Marípú marīrē bopoñamakū ïārā, ¿naásū ãārīrākuri? Marīrē ïgū bopoñanemomakū ïāduarā, ¿ñerīrē irinemorākuri? ² Irasū neō ãārībea. Marī Jesucristo marīrē boabosadi merā boanerā irirosū ãārā. Irasirirā, boanerā ñerīrē neō irinemomasímerā irirosū ñerīrē irinemobirikðōrō gāâmea. ³ Músā ire masīa. Marī deko merā wāîyesûrā, marī Jesucristoyarā ãārīrīrē ìmubú. Marī ïgūyarā ãārīsīa, ïgū boamakū, marīde ïgū merā boanerā irirosū waanerā ãārībá. ⁴ Marī wāîyesûrā, ïgū boaderó pñrú yáasûmakū, marīde ïgū merā yáasûnerā irirosū waanerā ãārībá. Marípú ûmugasigue ãārīgú ïgū turari merā ïgûrē maságū, marīdere ïgū merā masânerā irirosū ãārīmakū iridi ãārīmí, ïgū merā maama okarire opaburo, ãrīgū.

⁵ Marī Cristoyarā ãārīsīa, ïgū boaderosûta marīde ïgū merā boanerā irirosū waanerā ãārībá. Irasirirā, ïgū boardigue masâderosûta marīde masârâko. ⁶ Åsû masīa. Cristo curusague boamakū, marī ñerī direta iririkunerā ïgū merā curusague boanerā irirosū waanerā ãārībá. Irasiriro marī ñerīrē ûaribejari, marīrē

tarinugāmasibirikoa pama. ⁷ Masaka boadero p̄ur̄, ïḡsā ñerī iririk̄rire neō irinemobirikuma.

⁸ Marī Cristo merā boanerā irirosū ãārīrā: “Íḡ merā õārō ãārīnīkōârākōa”, ãrī b̄remua. ⁹ Idere õārō masīa. Cristo boadero p̄ur̄, Marīp̄u ïḡrē masū, dupaturi okamak̄ iridi ãārīmī. Irasiriḡ Cristo dupaturi neō boabirikumi pama. Boari neō dupaturi ïḡrē tarinugāmasibirikoa. ¹⁰ Íḡ suñarōta boari merā marī ñerī iridea wajare boa, wajaripeokōādi ãārīmī. Íḡ boadero p̄ur̄, Marīp̄u ïḡrē masū, dupaturi okamak̄ iridi ãārīmī. Íḡrē masū, dupaturi okamak̄ iridero p̄ur̄, Marīp̄u gāāmerōsūta iriḡ Marīp̄u merā õārō ãārīnīkōāmi. ¹¹ Irasirirā m̄sā ãsū ãrī gūñaka! “Gua Op̄ Je-sucristo merā ḡua boanerā irirosū ãārīsīā, gua ñerīrē iriunaderosū irinemobirikoa”, ãrī gūñaka! “Irasirirā ïḡuyarā ãārīsīā, Marīp̄u gāāmerōsūta iri, Íḡ merā õārō ãārīnīkōârā!” ãrī gūñaka!

¹² Irasirirā m̄sāya dup̄ boaburi dup̄ merā ñerīrē neō irinemobirikōāka, m̄sā ñerīrē ñaribejari m̄sārē tarinugābirikōāburo, ãrīrā! ¹³ M̄sāya mojōrī, m̄sā gūñarī, ãārīpereri m̄sāya dup̄gue ãārīrī merā ñerīrē iribirikōāka! M̄sā Cristo merā boanerā dupaturi okarā irirosū ãārā. Irasirirā ãsū gap̄ irika! Ñārīpereri m̄sāya dup̄gue ãārīrīrē Marīp̄ure wiaka, Íḡ gāāmerōsūta õārī direta irimurā! ¹⁴ Marī irire irasirimak̄, marī ñerī irid̄hari marīrē tarinugāmasibirikoa. Marīp̄u marīrē: “Ȳ Moisére doreri p̄ideare iribirimak̄, m̄sārē b̄éoḡura”, ãrībemi. ãsū gap̄ marīrē yámi. Íḡ marīrē maïḡ ãārīsīā, marīrē iritamumi, Íḡ doredeare iriburo, ãrīḡ.

Marĩ, Cristore moãboerã ããrĩrĩmarẽ gojadea

15 Marĩpu marĩrẽ maõmaku ïãrã: “Marĩ, Marĩpu doreri pídea merã ããrĩbea. Irasirirã ñerirẽ irirã!” ¿ããrĩrĩ? Irire neõ ããrbirikõãrã! **16** Musã ire õãrõ masã. Marĩ sugu dorerire irirã, ïgãyuarã ïgãrẽ moãboerã ããrĩrãko. ïgu marĩ opu ããrãgukumi. Iri irirosûta marĩ ñerã iriduari, marĩ opu, marĩrẽ doregu irirosû ããrãrokao. Irasirirã marĩ ñerã iririre pirimerã, Marĩpu merã perebiri okari bokabirikoa. ïgu doreri gapure irirã ïgãrẽ moãboerã diayemarẽ irinírãko. **17-18** Iripoegue ñerã iridoreguyarã ïgãrẽ moãboerã irirosû musã ñerã iriduare irinerã ããrãbu. Marĩpu musãrẽ ïgãya buerire pémasãmaku iridero puru, ïgu doreri gapure musã õãrõ irituyáa. Irasirirã ñerã iridoreguyarã ïgãrẽ moãboerã irirosû neõ ããrãbea pama. ïgãrẽ wirinerã irirosû ããrãrã, Marĩpure moãboerã ñajãnerã ããrã, diayema gapure irimurã. Irasirirã irire gãñarã: “Mu guare irasiridea õãtaria”, ãrã, usuyari sïka ïgãrẽ! **19** Yu ire musãrẽ pémasãmaku gããmegu, masaka ïgssã gãñarã merã wererosû werea. Iripoegue ããrãpereri musãya dupugue ããrãrã merã ãmuriku ñerã direta iriníkõãnerã ããrãbu. Daporare ããrãpereri musãya dupugue ããrãrãru Marĩpure wiaka, ïgãrẽ moãboerã diayema direta irimurã! Irasirirã ïgu gããmeru direta iririkurãko.

20 Iripoegue musã ñerã iriduari direta irirã, Marĩpure moãboerã ïgu gããmeru direta iriro gããmekoa, ãrãbirinerã ããrãbu. **21** Musã ñerirẽ irasirirã, ¿ñeeño õãrãrẽ bokari? Dapora musã ñerã iriunadeare gãñarã, buro guyasirua. Iri ñerirẽ musã iridea waja perebiri peamegue waabokuyo.

22 Iripoegue marī ñerī direta iridoregħre moāboerā irirosū āārīunanerā āārībū. Daporare Marīpħu marīrē wiudero pħarħu, īgħiġi moāboerā āārā. Irasirirā īgħi għażżeppi iri wajgħi īgħix. **23** Ñerī irirāno, īgħusā ñerī iriri waja, perebiri peamegue waarré wajatarākuma. Marīpħu, marī Opu Jesucristore buremurā gapħre wajamarīrō īgħi pħarō perebiri okari opaburire sīgħukumi.

7

Mojōsiarima keori merā weredea

1 Yaarā, mħusā Marīpħu Moisére doreri pídeare oħrō masia. Sugħi masakħu īgħi okarinarī direta iri dorerire irimasim. **2** Marīpħu doreri pídea āsū ārā. Sugo nomeo igo mojōsiadero pħarħu, igo marāpħu okaripoere igo īgħi merā āārīn kōd. Īgħi boamakħu, igo marāpħu dagħi merā āārīdea perekko. Gajigħu merā mojōsiamas kummo doja. **3** Igo marāpħu okakerepħu gajigħu merā marāpħukuxgo, īgħi merā ñerō irigo Marīpħu dorerire tarinugħagħgō irikumo. Igo marāpħu boadher pħarħugħue dita gajigħu merā marāpħukum mas kummo. Irasirigo īgħi merā ñerō irigo meta irikumo. Marīpħu dorerire tarinugħiġi kummo.

4 Yaarā, mħusade āsūta āārā. Iripoegue Marīpħu Moisére doreri pídea merā āārīnerā āārībū. Jesucristo boamakħu, īgħi merā boanerā irirosū āārīsī, daporare iri doreri pídea merā āārībea. Jesucristo boa, masarī merā Marīpħu marīrē īgħixxarā āārīmakħi iridi āārīmī, īgħi għażżeppi iriburo, ārīgħi. **5** Iripoeguere marī ñerīrē uaribejari direta iriunānerā āārībū. Marīpħu

Moisére doreri pídeare masídero p̄ur̄, iri dorerire tarinugā, ãār̄ipereri marīya dupama merā ñerīrē uaribejanemonera ãār̄ibú. Irasirirā perebiri peamegue waamurā dita ãār̄inerā ãār̄ibú.

⁶ Daporare pama marī Cristo merā boanerā irirosū ãār̄isīā, Marīp̄u Moisére doreri pídea merā ãār̄ibe. Irire tariwerenerāgue ãār̄ā. Irasiriḡu Marīp̄u, Õagū deyomarīgū merā marīrē maama okarire opamakū yámi, ïgū gāāmerīrē iridoregu.

Marīrē ñerī irimakū iriri marīguere ãār̄irīmarē weredea

⁷ Irasirirā, Marīp̄u Moisére doreri pídeare: “Ñegoráa”, ¿ãār̄irākuri? Neō irasū ãār̄ibirikōärā! Irita yu ñerī iririkurire masímakū irib̄. Iri doreri pídea ãsū ãr̄ā. “Gajerāyare buro uaribejabirkōäka!” Irasiriḡu, iri doreri marīmakū, yu gajerāyare uaribejarire masib̄iribokuyo. ⁸ Iri doreri: “Asū iribirikōäka!” ãār̄ideare masídero p̄ur̄, iri yure ãār̄ipereri ñerīrē uaribejamakū irib̄. Iri doreri marīmakū: “Irire tarinugāgū irikoa”, ãār̄imasib̄iribokuyo. ⁹ Yu iri dorerire masib̄uri dupuyuro: “Yu, Marīp̄u merā õärō ãār̄ikōágū irikoa”, ãār̄ gūñadib̄. Iri dorerire masídero p̄ur̄, irire tarinugāgū: “Ñerō iriḡu irikoa, Marīp̄u merā õärō ãār̄ibirkōoa”, ãār̄ masib̄u pama. ¹⁰ Marī iri dorerire irirā, Marīp̄u merā õärō ãār̄ikōäboko. Yu gapu irire iripeomasib̄irisīā, ñerī iridea waja, waja opagu, perebiri peamegue waabodi dujabu.

¹¹ “Marīp̄u dorerire iriḡu, ïgū merā õärō ãār̄ikōágū irikoa”, ãār̄ gūñakerekerep̄u, yu ñerī uaribejari, yure Marīp̄u dorerire tarinugāmakū irib̄. Irasiriḡu iri

dorerire taringasñā, ñerī iridea waja, waja opagu
peamegue waabodi dujabu.

12 Irasū ãäríkerepuru, Marípu Moisére doreri
pídea õärī ãärā. Diayema doreri ãärā. Marípu
irire pídi ãärímí marírē iritamubu. **13** Iro
tamerārē Marípu doreri õärī ãäríkerero, ¿marírē
peamegue waabonerā dujamaku irikuri? Neō
irasū ãäríbirikoa. Marī ñerī iriri gapu marírē
peamegue waabonerā dujamaku iribu. Irasiriro
Marípu ïgu õärī doreri pídea merā marī ñerō iririre:
“Ñegoráa”, ãrī masísñā.

14 Ire masña marī. Marípu ïgu dorerire
Õágu deyomarígu merā Moisére pídi ãärímí.
Irasiriro õärī dita ãärā. Marī gapu marī ñerīrē
uaribejari merā ñerīridoregure duasúnerā irirosñ
ãärā. Irasirirā ñerīrē iririkurā ãärā. **15** Õärīrē
iriduakererā, iribe. Ñerīrē iriduabirikererā,
iriníkõña. Marī irasiririre pémasíbea. **16** “Ñerīrē
iriduabirikoa”, ãríkererā, irikõña. Irasirikererā:
“Ñerīrē iriduabirikoa”, ãrīrā, Marípu dorerire:
“Õärī ãärā”, ãrī masña. **17** “Marī ñerīrē dupaturi
iribe pama”, ãríkererā, ñerīrē irirā, marī basi
meta irire yáa. Maríguere ñerī ãärírī gapu marírē
irire irimaku yáa. **18** Marī ñerīrē uaribejari
merā ñerī direta irirā yáa. Irasirirā: “Maríguere
õärī máa”, ãrī masña. Marī õärīrē iriduakererā,
bokatíübea. **19** Marī õärī iriduakererā, iribe.
Ñerī iriduabirikererā, iri gapure yáa. **20** Irasirirā
marī basi: “Ñerīrē dupaturi iribirikoa”, ãríkererā,
irikõña doja. Maríguere ñerī ãärírī gapu marírē
irire irimaku yáa.

21 Irasiriro ãsñā waáa marírē. Õärīrē marī

iridakerepu, mariguere ñerí âärírí marrë ñerí direta irimaká yáa. ²² Marí basi marí güñarígue: “Marípu dorerire iridakaoa”, ãří güñáa. ²³ Iri dorerire iridakerepu, marí ñerí iriduarire gapu marí güñarígue ðäří iriduarire tarinugãa. Irasirirá marí basi iri ñerí iriduarire tarinugãamasíbea.

²⁴ Marí basi ñerí iriduarire tarinugãamasímerá, buro bujawereri merá: “¿Noá marrë ñerí iridea wajare taugkuri, Marípu merá ðäřó âäríburo, ãřígú?” ãří güñáa. ²⁵ Marípu dita Jesucristo marí Opu merá marrë taumasími. Irasirirá Marípure: “Oätaria mu”, ãří, usayari sía. Irasirirá marí güñarígue: “Marípu dorerire iridakaoa”, ãří güñáa. “Gua Opu âärá mu”, ãřá ïgürë. Marí irasú ãříkerepu, marí ñerírë uaribejari, marrë ñerírë iridoregu irirosú âäríkõaa dapa.

8

Öägú deyomarígú iritamurí merá ðäřó âärírímarë gojadea

¹ Dapora Marípu marrë Jesucristoyerärë ñerírë uaribejarire piri, Öägú deyomarígú dorerosú irirärë: “Wajamoägura”, ãříríno neö máa. ² Öägú deyomarígú, marí Jesucristoyerä ïgú dorerosú irimaká, marí ñerí iririkurire pirimaká yámi. Irasirigu marrë, perebiri peamegue waabonerärë Marípu merá ðäřó âärímaká yámi. ³ Marí ñerí iriri direta uaribejasíä, Marípu Moisére doreri pídeare neö iripeomasíbirinerä âäríbú. Irasirigu Marípu gapu ïgú magürë iriudi âärími, marí ñerí iridea wajare boa, wajaribosadoregu. Ígú ñerírë iribirikeregu, marí ñerí iridea waja, waja

oparā irirosū dupukugū, marīrē boabosadi ãārīmí, marī ñerī iridea waja oparire wajarigu. ⁴ Marīpū, marīrē īgū dorerire iriburo, ãrīgū, irasiridi ãārīmí. Irasirirā marī ñerī iririre ḫaribejabea. Ōāgū deyomarīgū dorerosū irirā yáa.

⁵ Ñerī iririre ḫaribejarā, iri direta gūñā, iriduama. Ōāgū deyomarīgū dorerosū irirā gapū, īgū gāāmerī direta gūñā, iriduama. ⁶ Ñerī direta gūñā, iriduarā, perebiri peamegue waarakuma. Ōāgū deyomarīgū gāāmerī direta gūñā, iriduarā gapū Marīpū merā perebiri okari oparākuma. Irasirirā siuñajārī merā ãārīrākuma. ⁷ Ñerī direta gūñā, iriduarā, Marīpure īāturirā ãārīma. īgū dorerire iriduabiri, irire neō irimasibema. ⁸ Irasirirā ñerī iriri direta ḫaribejarā, Marīpure ḫsayamakā irimasibema.

⁹ Mūsā gapū ñerī iriri direta ḫaribejabea. Ōāgū deyomarīgū mūsāguere ãārīmi. Irasirirā īgū turari merā īgū dorerosū yáa. Ōāgū deyomarīgūrē opamerā gapū, Cristoyarā ãārībema. ¹⁰ Marī ñerō iridea waja marīya dupū boaburi dupū ãārīkerepurū, Cristo marīguere ãārīmakū, Marīpū marīrē: “Óārā, waja opamerā ãārīma”, ãrī ïāmi. Irasiriro marīya dupū boakerepurū, marīya yujhupūrā ḫugasigue okanikdārokaoa. ¹¹ Marīpū, Ōāgū deyomarīgū merā Jesucristore boadiguere masū, dupaturi okamakā iridi ãārīmí. Ōāgū deyomarīgū marīguere ãārīmakū, Marīpū Jesucristore masūdita marīya dupū boadero pūrū, marīdere masū, maama okari opamakā irigukumi.

¹² Yaarā: “Marīpū marīrē irasūta irigukumi”, ãrī

masírā, ñerī iririre ɻaribejabirkōärā! ¹³ Ñerī iriri direta ɻaribejarā, perebiri peamegue waarāko. Ōagū deyomarīgū turari merā marī ñerīrē ɻaribejarire pirirā, Marīpū merā perebiri okarire oparāko.

¹⁴ Ōagū deyomarīgū dorerosū irirāno, Marīpū pūrā äärīma. ¹⁵ Marīpū marīrē Ōagū deyomarīgūrē iriudi äärīmí. Īgū marīrē Marīpū pūrā äärīmakū yámi. Īgū merā Marīpū marīrē wajamoäburire güiderosū dupaturi güibea. Irasirirā īgū iritamurī merā güiro marīrō Marīpūre: “Yupū”, ãrī masīa. ¹⁶ Ōagū deyomarīgū marī gūñarīgue marīrē: “Diayeta Marīpū pūrā äärārā”, ãrī masīmakū yámi. ¹⁷ Irasirirā marī īgū pūrā äärīsīā: “Äärīpererire yu pūrārē sīgħra”, ãrīdeare Cristo merā irire oparāko. Marī Cristoyarā äärīsīā, īgū i ümugue ñerō tariderosū marīde ñerō tarikererā, purugue ümugasigue īgū äärīrōsūta īgū merā õärō äärīrāko.

¹⁸ Dapora marī i ümugue ñerō tarikererā, purugue ümugasigue Marīpū marīrē õärī sīburire gūñarā: “Buro ñerō taribea”, ãrī masīa. ¹⁹ Sunu Marīpū marīrē: “Īsā yu pūrā äärīma”, ãrī, õärīrē sīgħukumi. īgū marīrē sīburire äärīpereri īgū i ümūma iridea, masaka gajinorē buro īādħarā irirosū yúro yáa.

²⁰ Iripoegue Adán ñerīrē iripħoridewa waja i ümūma poyakōädero äärībū. Iri gāāmerō poyabiridero äärībū. Marīpū dorederosū poyadero äärībū. Irasirikeregħu, purugue õärī gorawayugħukumi. ²¹ Irasirigħu Marīpū, i ümūma boapereburi äärīkerephu, marīrē īgū pūrārē

õārā gorawayurosū, i ūmuma ãārīpererire õārī dita gorawayugukumi doja. ²² Ire marī masīa. Adán ñerīrē iriparoridero p̄urū, daporaguedere ãārīpereri i ūmuma Marīpū iridea, nomeō majīgū nijsīwāgūgō pūrīsūrōsū ãārā. ²³ I īgū iridea irirosūta marīde poyari merā ãārā. Marī īgūyarā ãārīnugāmakū, Ōāgū deyomarīgūrē marīrē sīdi ãārīmī. Daporare b̄uro ñerō tarikererā, p̄urugue īgū marīrē: “Yu pūrā ãārīma”, ãrī, boabiri dupare maama dupare sīburire usuyari merā yúa. ²⁴ “Marīpū marīrē: ‘Taugura’, ãrīderosūta taugukumi”, ãrī yúmasīa. Īgū marīrē taudero p̄urū, marī irire yúderosū neō yúnemobirikoa. ²⁵ Marī gajinorē īābirikererā gūñaturari merā: “Īārāko”, ãrī yúrosū, Marīpū p̄urugue īgū marīrē tauburire gūñaturari merā yúro gāāmea.

²⁶ Marī Marīpure: “¿Naásū sērērō gāāmerī?” ãrī masībirimakū, Ōāgū deyomarīgū marīrē iritamumi. Irasirigu, marī Marīpure keoro sērēmasībirimakū, Ōāgū deyomarīgū marīya ãārīburire Marīpure õārō sērēbosami. Masaka werenírōsū sērēbemi. Marīrē b̄uro bopoñarī merā, õārō masīrī merā sērēbosami.

²⁷ Marīpū gāāmerōsūta Ōāgū deyomarīgū marī īgūyarā ãārīburire sērēbosami. Irasirigu Marīpū, ãārīpereri marī gūñarīrē masīpeogu, Ōāgū deyomarīgū marīrē sērēbosaridere õārō masīmi.

Jesucristo turari merā ñerīrē tarinugāmasīa, ãrī gojadea

²⁸ Idere marī masīa. Marīpū īgū gāāmederosūta marīrē beyedi ãārīmī. Irasirigu ãārīpereri marīrē īgūrē maīrārē waaburire ãmumi õārī direta

iribu. ²⁹ Neõgoragueta Marípu marírẽ ïgãyarã ãärímurãrẽ masísiadi ãärími. Marí neõ deyoaburo dupuyurogueta beyesiadi ãärími, marírẽ ïgã magã irirosã ãäríburo, ãrígã. Irasirigu ïgã magã marí tígã ãärími. Marí ïgã pagapûrâ wárâ ãärâ. ³⁰ Neõgoragueta Marípu ïgãyarã ãärímurãrẽ: “Yu pûrâ ãäríma”, ãrí beyesiadi ãärími. Irasirigu marírẽ ïgã beyenerãrẽ Jesúre bûremunugädoregu siuu: “Õärâ, waja opamerâ ãäríma”, ãrí ïámi. Ígã marírẽ irasã ãrí ïärârẽ ûmugasigue ïgã ãärírõsûta ïgã merâ ðärô ãärímaku irigukumi.

³¹ Marí irire masírâ, ¿naásã ãríri? Åsû ãrâ. Marípu marírẽ iritamumaku, gajerâ marírẽ ïäaturikererâ, neõ poyanorëmasibema. ³² Marípu marí ñerí iridea waja boabosabure ïgã magã Jesucristore iriudi ãärími. “Yu magûrẽ maïsíâ, iriubea”, ãrîbiridi ãärími. Irasirigu ïgã magûrẽ iriudi ãärísiâ, ãärípereri maríya ãäríburire ðârî direta sîgukumi. ³³ Marípu marírẽ ïgã beyenerãrẽ: “Õärâ, waja opamerâ ãäríma”, ãrí ïámaku, gajerâ marírẽ: “Ñerâ ãäríma”, neõ ãrí weresâmasibema.

³⁴ Cristo marí ñerí iridea wajare boabosa, masâ, ûmugasigue mûrâdi ãärími. Irasirigu Marípu diaye gapu doami. Maríya ãäríburire sêrëbosaníkõâmi. Irasirirâ gajerâ Marípure marírẽ: “Íisâ ñerí iridea waja ïgûsârẽ wajamoâka!” neõ ãrîmasibema. ³⁵ Cristo marírẽ bûro maïmaku, gajerâ ïgûrẽ: “Neõ maïnemobirkõâka ïgûsârẽ!” ãrîmasibirkuma. Marí ñerô tarikerepu, marí diasaro péñakerepu, gajerâ marírẽ ñerô irikerepu, marí uaboakerepu, surí marírã ãäríkerepu, goero marírẽ ãäríkerepu, gajerâ

marīrē wējēkerephrū, Cristo marīrē maīgū marī
merā ãārīnīkōāmi. Ígū marīrē maīrīrē neō
piribirikumi. ³⁶ Marīpuya werenírī gojadea pūgue
marī waaburire ãsū ãrī gojasūdero ãārībū:

Gua mūyarā ãārīrī waja gajerā gūare ūmūrikū
wējēdūanikōāma. Ovejare wējēmurā
wējērōgue ãīārā irirosū gūare yáma, ãrī
gojasūdero ãārībū. ³⁵

³⁷ Marī gapū ñerō tarikererā, Cristo marīrē
maīgū iritamurī merā, marī ãārīpereri ñerīrē
tarinugāa. Irasirirā Ígū merāta gūñaturanemoa.
³⁸ Irasirigu ire ðārō masīa. Marīpū marīrē buro
maīmi. Marī Opūre Jesucristore iriugū, Ígū marīrē
maīrīrē masīmakū iridi ãārīmī. Marī boamakū, o
marī yoaripoe okamakū, marīrē maīgū marī merā
ãārīnīkōāmi. Marīpūre wereboerā, masaka oparā,
wātēa oparāde Marīpūre marīrē maīrīrē pirimakū
irimasibema. Marīrē gajino irimakū, Marīpū
marīrē maīgū marī merā ãārīmi. Daporama
ãārīrī, puruma ãārīburide Marīpūre marīrē maīrīrē
pirimakū irimasibirkaoa. ³⁹ Marī ūmarōgue
waamakū, o ūkēārōgue waamakū, marīrē maīgū
marī merā ãārīmi. Gajinode Marīpū iridea ãārā.
Irasiriro iride Ígūrē marīrē maīrīrē pirimakū
irimasibea. Marīrē marī Opū Jesucristoyarārē Ígū
maīrī neō perebirikoa.

9

*Israel bumarā Marīpū beyenerā ãārīma, ãrī go-
jadea*

³⁵ **8:36** Sal 44.22

1 Yu, Cristore b̄aremuḡ ūārīgū, diayeta werea m̄asārē. Ārīgatobea. Ōāgū deyomarīgūde yu merā ūārīgū, yu ārīrīrē: “Diayeta ūārā”, ārī masīmak̄ yámi. **2** Yaarā Israel bumarā Cristore b̄remubirimak̄ ūāgū, b̄ero b̄ujawereri merā gūñarik̄. **3** Īgūsā ūāgūrē b̄remumak̄ gāāmeḡ, yu gap̄ gorawayud̄adáa: “Perebiri peamegue wajamoāsūbokuma”, ūārīgū. Yu ūāgūsārē irasiribosaḡ Cristore d̄ukawarinugājagu, ūāgūrē neō dupaturi ūānemobiribokoa. **4** ūāgūsā, Israel parāmerā ūārīturiarā ūārīma. Marīpu ūāgūsārē: “Yu pūrā ūārā”, ārīdi ūārīmí. ūāgū gosewasiriri merā ūāgūsā watope ūārīdi ūārīmí. ūāgūsārē: “Yu, m̄asā Op̄ ūārā. M̄asā, yaarā ūārā”, ārīdi ūārīmí. ūāgūsārē ūāgū dorerire masīburo, ūārīgū, Moisére irire pídi ūārīmí. “Yaa wiigue yure b̄remurā, ūāsū irika!” ārī pídi ūārīmí. “M̄asā parāmerā ūārīturiarārē ūārō iritamugura”, ārīdi ūārīmí. **5** Israel pūrā pe mojōma pere su gubu peru pērēbejarāgora, ḡua ūekūsāmarā ūārīnerā ūārīmá. Cristode marī irirosū dup̄uk̄aḡ deyoaḡ ūāgūsā parāmi ūārīturiaḡ, Israel bumuta ūārīdi ūārīmí. ūāgū ūārīpererā, ūārīpereri Op̄ ūārīmí. Irasirirā ūāgūrē: “Ōātaria m̄u”, ārī, us̄ayari s̄inírā! Irasūta irirā!

6 Israel bumarā ūārīpererā diayeta Marīpuyarāgora ūārībema. Irasiriḡ Marīpu Israel bumarārē: “Yaarārē ūāsū iriḡura”, ārīdeare ūāgūsārē ūārīpererārē iribirimak̄ ūāgū: “Marīpu ūāgū ūārīderosūta iribemi”, ārī gūñabea yu. **7** Israel bumarā, ūāgūsā ūekū Abraham parāmerā ūārīturiarā ūārīkerepur̄, Marīpu ūāgūsārē ūārīpererārē: “Diayeta yu pūrā ūārīma”, ārī ūābemi. Irasiriḡ Abrahārē:

“Mu magū Isaac parāmerā ãārīturiarā dita diayeta mu parāmerā ãārīturiarā ãārīrākuma”, ãrīdi ãārīmí. ⁸⁻⁹ Marīpu Abrahārē īgū magū Isaac deyoaburire weregu, ãsū ãrīdi ãārīmí: “Gaji bojori ipapoeta aarigūra doja. Iripoeta mu marāpo Sara majīgūrē pūrākugokumo”, ãrīdi ãārīmí. Irasirigū Marīpu ãrīderosūta Abraham magū deyoadi ãārīmí. Irasirirā marī ire masīa. Abraham parāmerā deyoaturiawāgārā ãārīpererā Marīpu pūrā ãārībema. Marīpu ãrīdeare bāremurā dita diayeta Abraham parāmerā ãārīturiarā, Marīpu pūrā ãārīma.

¹⁰ Gaji ãsū ãārā. Isaac, Rebeca merā marāpokudero pāru, igo ūma pērāgue pūrākudeo ãārīmō. Īgūsā pagū Isaac, gūa ñekū ãārīdi ãārīmí. ¹¹⁻¹³ Īgū pūrā deyoaburi dupuyuro, īgūsā õārīrē, o ñerīrē iriburi dupuyuro Marīpu īgūsā pago ãārībore ãsū ãrīdi ãārīmí: “Īgū tīgū īgū pagumurē moāboegūkumi”, ãrīdi ãārīmí. Īgū igore irire ãrīderosūta īgūya werenīrī gojadea pūgue ãsū ãrī gojasūdero ãārībū: “Jacore beyebu. Esaú gapure beyebiribū”, ãrī gojasūdero ãārībū. Irasirigū Marīpu Jacore beyederosūta īgūyarā ãārīmurārē beyegū, īgūsā gajino iriburi dupuyuro īgū gāāmederosūta īgūsārē: “Yaarā ãārīma”, ãrīdi ãārīmí.

¹⁴ Irire pérā, ¿naásū gapū ãrīrākuri marī? “Sugū gajino iriburi dupuyuro Marīpu īgūrē beyegū, diaye iribemi”, ¿ãārīrākuri? Irasū ãrībirikōārā! Marīpu diayeta irigū ãārīmi. ¹⁵ Iripoegue Marīpu Moisédere ãsū ãrīdi ãārīmí: “Yu bopoñarī merā ïādharārē bopoñarī merā ïāgūra. Yu mañī merā

īādhaarārē maīgura”, ārīdi āārīmí. **16** Irasirirā ire masīa. Marīpū, īgū bopoñadhaarārē bopoñarī merā īāmi. Masaka īgūrē bopoñadoremakū meta, īgūsā ūārō irimakū meta īgūsārē bopoñarī merā īāmi. **17** Marīpū īgūya werenīrī gojadea pūgue āsū ārīdi āārīmí Egipto marā opure, faraōrē: “Yū gāāmerōsūta mūrē Egipto marā opū āārībure pībū, mū merā yū turarire āārīpererārē īmubu. Āārīperero marārē, yū turagū āārīrīrē masidoregu, irasiribū”, ārīdi āārīmí. **18** Irasirigu īgū bopoñadhaarārē bopoñarī merā īāmi. īgū dorerire péduamerārē nemorō péduabirimakū yāmi.

19 Yū irasū ārīrīrē pérā, mūsā āsū ārībokoa: “Marīpū īgū basita masakare īgū dorerire péduabirimakū irikeregū, ḷnasirigu īgūsārē wajamoāgukuri? ḷnasirisā, īgū gāāmerō irasiririre kāmutamasībokuri marī?” ārī pūrīwisi sērēñabokoa. **20** Irire irasū ārībirikōāka! Marī masaka ubu āārīrā, Marīpū irinerā āārā. Irasirirā īgūrē: “᷄Nasirigu yūre irasū yári mū?” ārī pūrīwisi sērēñamasībea. Diiarisoro irisoro weagore: “᷄Nasirigo yūre irasū yári mū?” ārīberosūta marīde Marīpure irasū ārīmasībea. **21** Sorori weago diiari merā igo iridhaarō irikumo. Irasirigo ūārī soro iridhaarō, ūārī soro irikumo. Iri diiari merāta ubu āārīrī sorodere iridhaarō, ubu āārīrī soro irikumo. Igo diiari merā irirosūta Marīpūde masakare īgū iridhaarosūta yāmi.

22 Marīpū peamegue īgū bēomurārē, īgūsārē īgū turari merā buro wajamoāburire masidoregu, īgūsā ūerō iririre gūñatura, mumurō marīrō īgūsārē wajamoābemi. **23** Marī īgū bopoñarī merā īārā

gapure ūgū õātarigu ãārīrīrē masiburo, ãrīgū, ūgūsārē irasirigu yámi. Neõgoragueta marīrē ûmugasigue ūgū ãārīrōsūta ūgū merā õārō ãārīmurârē beyedi ãārīmí. ²⁴ Marīrē beyegu, suräyeri judío masaka watopegue ãārīrârē, gajerâ judío masaka ãārīmerârē watopegue ãārīrâdere beyedi ãārīmí, ūgûyarâ ãārīburo, ãrīgū. ²⁵ Marîphya werenírî gojadea pûgue ūgûya kerere weredupuyudi Oseas, judío masaka ãārīmerâyamarê ãsû ãrî gojadi ãārīmí:
Marîphu ãsû ãrîmi: “Yaarâ ãārîbirinerârê: ‘Yaarâ ãārîma’, ãrīgûko. Yû maibirinerârê: ‘Yû maîrâ ãārîma’, ãrīgûko”, ãrîmi.

²⁶ Marîphu: “Musâ, yaarâ meta ãârâ”, ãrîdea nikû marârê: “Yû okanígû pûrâta ãârâ”, ãrîsûrâkuma, ãrî gojadi ãârîmí.[☆]

²⁷⁻²⁸ Isaías, Israel bumarâ gapure ãsû ãrî gojadi ãârîmí: “Marî Opu ūgû ãrîderosûta i ûmu marârê mumurô merâ diayeta wajamoâgûkumi. Irasirirâ Israel bumarâ wâdiyama ūmipayeri irirosû wârâ ãârîkererâ, mérâgâ tausûrâkuma”, ãrî gojadi ãârîmí.
²⁹ Úgûta idere ãrî gojadi ãârîmí doja:

Marî Opu ãârîpererâ nemorô turagu, marî ñekûsâmarâ ãârîturiarârê mérâgârê taubirimakû, marî judío masaka ãârîpererâ beosûbonerâ ãârîbû. Sodoma marârê, Gomorra marârê bêoderosûta marîdere bêobodi ãârîmí, ãrî gojadi ãârîmí.[☆]

*Judío masaka Jesucristoya kerere
bûremubiridea*

³⁰ Irire pérâ, ¿naásû ãrîrâkuri? Æsû ãârâ. Judío masaka ãârîmerâ Marîphu merâ ūgûsâ

[☆] **9:26** Os 2.23; 1.10 [☆] **9:29** Is 1.9

õärō ãäriburire ãmabirikererā, ĩgūsā Jesucristore bñremurī merā irire bokama. Irasirigu Marípø ĩgūsārē: “Óärā ãärima”, ãrī ïämi. ³¹ Judío masaka gapø: “Marípø Moisére doreri pídeare marí irimakã, marírē: ‘Óärā, waja opamerā ãärima’, ãrī ïägukumi”, ãrī gññadima. Irasú ãrī gññakererā, iri dorerire iripeomasibirisää, Marípø merā õärō ãäribema. ³² ¿Nasirirā Marípø merā õärō ãäribéri? Jesucristore bñremurō marírō ĩgūsā basi Marípø Moisére doreri pídeare iridea merā gapø, Marípø merā õärō ãäribadima. Irasirirā Cristore Marípø iriudire bñremumerā, Marípø pñrogue neõ waabirikuma. ĩgūsā ùtäye, maa deko píadeayegue gubu tñameémejänerā irirosú ãäribärkuma. ³³ Marípøya wereníri gojadea pügue Marípø ĩgū magürë iriburire ãsú ãrī gojasñdero ãäribú:

Sugø yø iriubure ùtäye irirosú ãärigürë Jerusalëgue pígura. ĩgürë bñremumerā, iri yegue gubu tñameémejärä irirosú ãäribärkuma. Irasirirā yø pñrogue neõ ejabirikuma. ĩgürë bñremurā gapø: “Ĩgürë ubugorata bñremukubø”, ãribirikuma. Yø pñro ejaräkuma, ãrī gojasñdero ãäribú.◊

10

¹ Yaarā, yø Israel bumarärë Marípø ĩgū tauburire buro gäämea. Irasirigu ĩgürë ĩgūsäya ãäriburire buro sërëbosää. ² Diayeta ĩgūsä Marípø gäämerirë buro iridäkererä, ĩgū gäämerirë õärō pémasibema. ³ Marípø marírë Jesucristore bñremurī merä:

◊ 9:33 Is 28.16

“Õārā ãārīma”, ãrī ïārīrē masibema. Irasirirā ïgūsā basi õārīrē iriduakererā, Marīpu Jesucristore būremudoregu iriudire būremubema. Irasirigu Marīpu ïgūsārē: “Õārā ãārīma”, ãrī ïābemi. ⁴ Cristo ãārīpereri Marīpu Moisére doreri pídeare iripeodi ãārīmí. Irasirigu Marīpu ãārīpererā Cristore būremurānorē: “Õārā, waja opamerā ãārīma”, ãrī ïāmi.

⁵ Moisés ãsū ãrī gojadi ãārīmí: “Marī, Marīpu dorerire ãārīpereri iripeomakā, Marīpu marīrē: ‘Õārā, waja opamerā ãārīma, yu merā õārō ãārīrākuma’, ãrī ïāgukumi”, ãrī gojadi ãārīmí. ⁶ Marīpu marīrē: “Õārā, waja opamerā ãārīma”, ãrī ïārī gapu ãsū ãārā. Marī Cristore būremumakā, Marīpu marīrē: “Õārā ãārīma”, ãrī ïāgukumi. Irasirirā ãsū ãrī gūñabirikōaka: “¿Noā Cristore ūmugasigue ãārīgárē ãidijugukuri marīrē taudoregu?” ãrī gūñabirikōaka! Cristo i ūmuguere marīrē taugu ejasiadi ãārīmí. ⁷ Irasirirā doja: “¿Noā, boanerā ãārīrōgue ūkārī gobegue dijagukuri Cristore siuu mārīribu?” ãrī gūñabirikōaka! Marī basi irire irimasīña máa. Ígū boa, masā, mārīiasiadi ãārīmí. ⁸ Marīpya werenírī gojadea pūgue ãsū ãrī gojasūdero ãārībá: “Marīpya kerere māsā pésiáa. Irire māsāya disi merā werenía. Māsāya gūñarīgue: ‘Diayeta ãārā iri’, ãrī gūñáa”, ãrī gojasūdero ãārībá. Irire, marīrē Jesucristo tauri kerere diayeta būremua. Irasirirā masakare irireta werea. ⁹ Irasirirā marīya disi merā: “Jesús, yu Opu ãārīmi”, ãrī werenímakā, marīya gūñarīgue: “Ígū boadero pāru, Marīpu ïgūrē masūdi ãārīmí”, ãrī būremumakā, Marīpu marīrē

perebiri peamegue waabonerārē taugukumi, īgū merā õārō ãārīnīkōāburo, ãrīgū. ¹⁰ Marīpū, marī Jesucristore būremumakū, marīrē: “Óārā, waja opamerā ãārīma”, ãrī īāmi. Marī gajerārē: “Jesucristo yure taugū ãārīmi, īgūrē būremua”, ãrī weremakū, marīrē peamegue waabonerārē īgū taumurā ãārīmakū yāmi.

¹¹ Marīpūya werenírī gojadea pūgue: “Neō sugū īgūrē būremugū: ‘Īgūrē ubugorata būremukubū’, ãrībirikumi”, ãrī gojasūdero ãārībū. ¹² Marīpū, ãārīpererā Opū ãārīmi. Irasirigu judío masakare, judío masaka ãārīmerādere shrosūta īāmi. Irasirigu ãārīpererārē īgūrē būremurī merā sērērārē ðārīrē wári sīgukumi. ¹³ Marīpūya werenírī gojadea pūgue ãsū ãrī gojasūdero ãārībū: “‘Yu Opū, yu ñerō irideare yure kātika!’ ãrī sērērāno tausūrākuma. Peamegue wajamoāsūbirikuma”, ãrī gojasūdero ãārībū. ¹⁴ Irasū ãārīkerepūrū, marī Opūre: “Diayeta marīrē taugū ãārīmi”, ãrī būremumerā, īgūrē sērēmasībema. Īgūya tauri kerere pémerā, īgūrē būremumasībema. Īgūya kerere īgūsārē weregū marīmakū, irire masībirikuma. ¹⁵ Marīpū īgūya kerere weremurārē iriubirimakū, irire wererā waabirkuma. īgūya werenírī gojadea pūgue ãsū ãrī gojasūdero ãārībū: “Marīpūya õārī kerere, īgū merā õārō siuñajārī opari kerere wererā ejamakū ïārā, marī būro ushayáa”, ãrī gojasūdero ãārībū.

¹⁶ Iri Marīpū masakare tauri kere ãārīkerepūrū, wárā péduabema. Isaías ãsūta ãrī gojadi ãārīmí: “Gua Opū, īgūsā gua wererire péduabema”, ãrī gojadi ãārīmí. ¹⁷ Irasirirā Cristoya kerere weremakū péduripírā, īgūrē būremurākuma.

18 Irasirigu ire sērēñaduakoa m̄usārē. ¿Israel bumarā iri kerere pébiri yuri? Pénerā ãārīmá. Maríphuya werenírī gojadea pūguedere irasūta ãrī gojasúdero ãārībú:

Maríphuyare wererimasā ãārīpererogue marārē ìgūya kerere wererā waama. Irasiriro ìgūsā wereri i ūmu ãārīpererogue seyakōaa, ãrī gojasúdero ãārībú. [☆]

19 Dupaturi m̄usārē sērēñaduakoa doja. ¿Israel bumarā pékererā, õārō pémasibiri yuri? Pémasinerā ãārādima. Yü irire werenemogü, Moisés ãrīdeare werep̄ororigura. Asū ãrī gojadi ãārīmí:

Maríphu Israel bumarārē ãsū ãrīmi: “Ubu ãārīrārē, yaare pémasimerārē yaarā ãārīmakü irigura. Yü irasirimakü ïārā, m̄usā gapü ìgūsārē ïātūrirākua. Irasirigu m̄usārē ìgūsā merā guamakü irigukoa”, ãrīmi, ãrī gojadi ãārīmí Moisés. [☆]

20 P̄uru Isaíade: “Irasū ãārībokoa”, ãrī, güiri marīrō ãsū ãrīnemopeodi ãārīmí:

Asū ãrīmi Maríphu: “Yure ãmamerā gapü yure bokama. Irasirigu yure masimerārē yure masimakü iribü”, ãrīmi, ãrī gojadi ãārīmí Isaías. [☆]

Judío masaka ãārīmerā Maríphuyarā ãārīburire weregu irasū ãrī gojadi ãārīmí. **21** Israel bumarā gapure ãsū ãrī gojadi ãārīmí: “Asū ãrīmi Maríphu: ‘Umurikü yü merā õārō ãārīduarā aarika!’ ãrādibü ìgūsārē. Ìgūsā gapü yü dorerire tarinugārā, yure péduabrima’, ãrīmi”, ãrī gojadi ãārīmí Isaías.

[☆] **10:18** Sal 19.4 [☆] **10:19** Dt 32.21 [☆] **10:20** Is 65.1

11

Marīphu Israel bumarārē beyedeamarē gojadea

¹ Irasirigʉ mʉsārē ire sērēñagʉra. ¿Marīphu Israel bumarārē: “Yaarā ãārīma”, ãrīdero purʉ, īgūsārē béokōñyuri? Béobiridi ãārīmí. Yude Israel bumʉ, Abraham parāmi ãārīturiagʉta Benjamīya bumʉ ãārā. ² Iripoegue Marīphu Israel bumarārē īgūyarā ãārīburo, ãrīgū, beyedi ãārīmí. Īgū irasū beyenerārē béobemi. Mʉsā Marīphuya kerere weredupuyudi Elías īgūrē: “Israel bumarā waja opama”, ãrīdeare masīko. Irire Marīphuya werenīrī gojadea pūgue ãsū ãrī gojadi ãārīmí: ³ “Yʉ Opʉ, Israel bumarā mʉya kerere weredupuyurimasārē wējēkōāma. Mʉrē sīdea soepeorore tuúmeédijukōāma. Irasirigʉ īgūsā watope yʉ sugʉta mʉrē bʉremua. Yʉ irasū ãārīmakʉ ïārā, yʉdere wējēduama”, ãrī gojadi ãārīmí. ⁴ Īgū irasū ãrīmakʉ pégu, Marīphu ãsū ãrī yʉjʉdi ãārīmí: “Mʉ, sugʉta ãārībea. Yaarā siete mil ãārīma. Īgūsārē iritamubʉ. Irasirirā yure õārō bʉremuma. Baal wāikugʉ keori weadeare neō bʉremubema. Irasirigʉ mʉrē wējēduarārē güibirikōāka!” ãrīdi ãārīmí. ⁵ Elías ãārīripoe Marīphu īgū beyenerārē iritamuderosūta daporadere Israel bumarā watopere surāyeri īgū beyenerārē iritamumi. Irasirirā īgūrē bʉremuma. Īgūsārē bopoñarī merā ïāsīñā, beyedi ãārīmí. ⁶ Īgūsā iririkʉrire ïāgū meta beyedi ãārīmí. Īgūsārē bopoñagʉ beyedi ãārīmí. Īgūsā õārō iriadero purʉ īgūsārē beyegʉ, bopoñagʉ meta iribokumi. Īgūsā õārīrē iridea waja ãārībokuyo.

7 Åsū ãārā. Israel bumarā īgūsā iriri merā, Marīpu īgūsārē: “Öārā ãārīma”, ãrī ïāmakă gāāmekererā, īgūsā Marīpu merā õārō ãārīburire neō bokabema. Irasirirā Marīphyare neō pémasīmerā dujama. Marīpu beyenerā gapu īgū merā õārō ãārīma. **8** Marīphya werenīrī gojadea pūgue åsū ãrī gojasūdero ãārībú: “Marīpu īgūrē gāāmemerārē īgūyare pémasībirimakă yámi. Irasirirā diayemarē pékererā, pémasībema. Ígū iririre ïākererā, ïāmasībema. Daporaguedere irasūta ãārīnīkōāma”, ãrī gojasūdero ãārībú.

9 Davide åsū ãrīdi ãārīmí Marīpure:
Israel bumarā bosenurī irirā ñerō yáma.
Irasirigū, īgūsā ñerīrē iriri merā īgūsārē wajamoåsūmurā ãārīmakă irika!
10 Īgūsārē pémasīmerā, koye ïāmerā irirosū waamakă irika! Ɂmrirku nukurī üūmarā sūgū pūrīsūrā irirosū ñerō tarimakă irika! ãrīdi ãārīmí David Marīpure.◊

Marīpu judío masaka ãārīmerārē taugukumi, ãrī gojadea

11 Gaji mūsārē sērēñanemogura. ¿Judío masaka Jesucristore bāremubirimakă, Marīpu īgūsārē bēopeokōāyuri? Béopeobiridi ãārīmí. Ígūsā Cristore irasū bāremubirimakă, daporare judío masaka ãārīmerā gapu Marīpu taumurā ãārīma. Ígūsārē īgūyarā waamakă yámi, judío masakade īgūsārē ïākūñ, īgūsāde Cristore bāremuburo, ãrīgū. **12** Judío masaka Cristore bāremubirisīñ, Marīpu īgūsārē: “Yu pūrārē õārī sīgura”, ãrīdeare opabema.

◊ **11:10** Sal 69.22-23

Irasirirā judío masaka ãārīmerā gapu Cristore būremurā, irire oparākuma. Puhu judío masaka Cristore būremumakū, ãārīpererārē i ūmu marārē nemorō õārō waarakoa.

13 Daporare mūsārē judío masaka ãārīmerārē weregura. Jesucristo yure mūsārē judío masaka ãārīmerārē īgūya kerere weredoregu pími. Ire weregū, ubugora irigu meta yáa. **14** īgūyare weregū, gajipoe irigu surāyeri yaarārē judío masakare mūsārē īākūimakū iribokoa, īgūsāde Jesucristore būremuburo, ãārīgū. īgūrē būremurā, tausūrākuma īgū merā õārō ãārīmurā. **15** Marīpu judío masakare Cristore būremumerārē bēomakū, gajerā gapu īgū merā siuñajārī opama. Judío masakade īgūrē būremumakū, õātarirokua. īgūsā boanerāgue masānerā irirosū Marīpu merā perebiri okarire oparākuma. **16** Åsū ãārā. Pā iriri merā suru iriphororidiru Marīpure sīmakū, ãārīpereri iri pā iriri Marīpuya ãārā. Yuku nūgūrī Marīpuya ãārīmakū, irigu dūphuride īgūya ãārā. Gua ñekū Abraham, irigu nūgūrī irirosū ãārīdi ãārīmí. Marī Jesucristore būremurā Abraham parāmerā ãārīturiarā ãārā. Irasirigu Marīpu īgūrē: “Yaagū ãārīmi”, ãārī īāderosūta marīdere: “Yaarā ãārīma”, ãārī ëāmi.

17 Judío masaka olivogu dūphuri irirosū ãārīma. īgūsā irasū ãārīkerepuru, su dūphurire ditibéoderosū Marīpu surāyeri īgūsārē bēodi ãārīmí. Puhu iri dūphuri ãārīderore gajigu olivo makānūumūma dūphurire puriñeātuadoregu, wiiri, puúñeāturosū iridi ãārīmí. Irasiderosū mūsārē judío masaka ãārīmerārē īgūyarā ñajāmakū iridi ãārīmí. Irasirirā

musā judío masaka ãäríbirikererā, ãärípereri Marípu Abraham parámerā ãäríturiarärē õärirē sīgura, ãrídeare musāde ñeñerā ãäríbú. **18** Musárē ìgū irasirimakü: “Gua judío masaka nemorō õärā ãärā”, ãrī gūñabirkóóka! Ire gūñaka! Judío masaka olivogü Marípu otedi irirosü ãärima. Musā gapü irigügue ìgū ãítudea düpuri irirosü ãärā. Irasirigü judío masaka merā musárē iritamumi. Musā merā meta ìgúsárē iritamumi.

19 Musā judío masaka ãärímerā gapü ãsü ãríbokoa: “Suráyeri judío masakare, olivogü düpuriire ditibéoderosü Marípu ìgúsárē béodi ãärímí. Irasü béogü, gaji düpuriire irigügue ìgū ãítúderosü maríre pídi ãärímí, ìgúyarā ãärímurárē”, ãríbokoa musā. **20** Irasüta ãärā. Ìgúsá Jesucristore bùremubiridea waja Marípu ìgúsárē béodi ãärímí. Irasirigü musädere Cristore bùremubirimakü, ìgúyarā ãärímakü iribiribodi ãärímí. Irasirirá: “Gua judío masaka nemorō õärā ãärā”, ãrī gūñabirkóóka musá! Irasü ãrímeráta Marípurre õärō goepeyari merā bùremuka! **21** Pùrorima düpuri irirosü judío masaka Marípyarā ãärípùrorinerā ãärímá. Musā gapü ìgúsá purü ìgúyarā waanerā ãäríbú. Irasirigü Marípu ìgúyarā ãärípùrorinerā ìgúrē bùremubirimakü, ìgúsárē béodi ãärímí. Musá ìgúrē bùremubirimakü, ìgúsárē béoderosüta musädere béogükumi. **22** Marípu õärō irigü bopoñarírē, ìgú turari merā wajamoãrírē pémasíka! Ìgúrē bùremumerárē wajamoágükumi. Irasirikeregü, musá piriro maríro ìgúrē bùremunímakü, musárē õärō irigükumi. Ìgúrē bùremubirimakü, ñerí düpuriire ìgú ditibéoderosüta musädere béogükumi.

23 Judío masaka ïgū beosūnerā Jesucristore b̄urenumakū, ïgūsārē yulkā duparire ditibéodeare dupaturi iriguketa aítúro irirosū irigukumi, ïgūyarā ñajāmakū irigu. Ígū suguta ïgū turari merā irire irimasīmi. **24** M̄usā judío masaka aārīmerā olivo makānáumāma dupari irirosū aārā. Judío masaka gapu ïgū beyepurorinerā aārīmá. Olivogu Maríphu otedi irirosū aārīma. M̄usā irigukue ïgū aítúdea dupari irirosū aārā. Irasirigu Maríphu m̄usārē ïgūyarā ñajāmakū iridi aārīmí. M̄usārē irasirikeregu, judío masakare ïgū beyepurorinerā gapure m̄usā nemorō ïgūyarā dupaturi ñajāmakū irimasīmi.

Purgue Israel bumarārē Maríphu taugukumi, aārī gojadea

25 Yaarā, masaka iripoegue masibrideare, Maríphu ïgū gūñaderosūta iriburire weregura m̄usārē: “Gua judío masaka nemorō masípeokōā”, aārī gūñabirkōāburo, aārīgū. Wárā judío masaka Maríphuyare pémasiturabema dapa. Maríphu judío masaka aārīmerārē: “B̄uremurākuma”, aārīnerākuta Cristore b̄uremudero p̄uru, judío masakade b̄uremurākuma. **26** Ígūsā irasū b̄urenumakū, aārīpererā Israel bumarārē Maríphu ïgūsā peamegue waabonerārē taugukumi. Ígūya werenírī gojadea pūgue aāsū aārī gojasūdero aārīlbá: Jerusalēgue, Sión wāikuri makāgue, judío masakaya makāgue ïgūsārē taubu aarigukumi. Ígūsārē Jacob parāmerā aārīturiarārē ïgūsā ñerīrē b̄eogukumi.◊

◊ **11:26** Is 59.20

²⁷ Maríphu ãsū ãrīmi: “Ígūsārē ñerīrē béogu, yu
ígūsārē ãrīdeare irigukoa”, ãrī gojasúdero
ãärílbú.²⁸

²⁸ Inuguere wárā judío masaka Jesucristoya
kerere péduamerā, Maríphure iäaturirā ãärīma.
Ígūsā irasú ãärímakü, musā judío masaka ãärímerā
gapu Cristore buremunugábu. Irasirigu Maríphu
judío masaka ñeküsāmarā Ígū beyenerā ígūsā
ãärímakü, ígūsārē ãärílturiarädere maími. ²⁹ “Ígūsārē
õärīrē sígura”, ãrī gũñadeare gorawayubemi.
Ígū ãrīderosúta Ígū beyenerärē õärīrē diayeta
sígukumi. ³⁰ Iripoeguere musáde Maríphu dorerire
tarinugánnerā ãärílbú. Inuguere judío masaka
Maríphu dorerire ígūsā tarinugámakü iágü, musā
gapure bopoñarí merā iámi. ³¹ Daporare judío
masaka Ígū dorerire tarinugárā ãärīma. Ígūsā
irasú ãäríkerepuru, Maríphu musáre bopoñarí merā
iärösúta, ígūsádere bopoñarí merā iámi. ³² Ású ãärā.
Maríphu ãärípererā masakare Ígū dorerire ígūsā
tarinugámakü, ígūsārē peresu irigu irirosú iridi
ãärīmí, purugue Ígū ãärípererärē bopoñarí merā
iärīrē masiburo, ãrígü.

³³ Maríphu marírē bopoñatarigu, turatarigu,
ãärípererire masípeogu ãärīmi. Irasirirā marí
Ígū gũñarírē, Ígū iriburire õärō pémasíbea.
³⁴ Ású ãrī gojasúdero ãärílbú Maríphuya werenírī
gojadea pügue: “Masaka marí Opu gũñarírē
õärō pémasíbema. Irasirirā Ígūrē: ‘Ású irika!’
ãrī werenmasíbema. ³⁵ Maríphure gajino sī,
puru: ‘Marírē wajamomi’, neõ ãrīmasíbema”, ãrī
gojasúdero ãärílbú. ³⁶ Maríphu ãärípererire iridi

²⁸ **11:27** Jer 31.33-34

ãārīmí. Ígū turari merā ãārīpererire ãārīmakă iridi ãārīmí. Irasiriro ãārīpereri Ígūya dita ãārā. Irasirirā ãārīpererā Ígūrē: “Óātaria mă”, ãrī, usuyari sínkōärä! Irasüta irirä!

12

Marīpă dorerire irinikōäka! ãrī gojadea

¹ Yaarä, Marīpă marīrē buro bopoñarī merā ūlāmi. Irasirirā marīrē Ígūrē buremurā waibă sünaderosüta daporare marī basita sīrō gāämea. Irasirirā marī okaro bokatīüröpă Ígūyarā ãārīrā Ígū dorerire õärō irinikōärä! Ígūrē marī merā usuyamakă gāämeră, irasiriräko. Åsū iriro gāämea marīrē Ígūrē buremurärē. ² I ümă marā Ígūsā ñerī iririkurire neõ irinemobirköärä! Åsūpero gapă ãrīrā! Marīpure: “Gua gūñarīrē õärī gapure gorawayuwāgānikōäka!” ãrīrā! Ígū marīrē gorawayumakă, marī Ígū gāämerīrē: “Åsū ãārā”, ãrī masiräko. Ígū gāämerī, õärī dita ãārā. Iri, ñerī marīrī ãārā. Marī Ígū gāämerīrē irirā, Ígūrē usuyamakă iriräko.

³ Marīpă yure õärō irigă, măsărē Ígūya kerere weredoregă beyedi ãārīmí. Irasirigu măsărē ãārīpererärē åsū ãrī weregura. Neõ sugă irimasibirkeregă: “Yă iriköämasă”, ãrī gūñabirköärō gāämea. Marī irimasirī direta: “Diaye irimasă”, ãrī gūñarō gāämea. Irasirirā marī masakakă åsū ãrī gūñară: “Marīpă yure irimasirī pídeare Ígūrē yă buremurō oparosüta yă bokatīürō irimasă”, ãrī gūñară! ⁴ Sugă masakuya după åsū ãārā. Su după ãārīkerero, wári opáa. Wári ãārīkerero, súrosă moăbea. ⁵ I irirosüta marī Jesucristore

buremurā wárā ãārīkererā, īgū merā ãārīrā suguya dupu irirosū ãārā. Irasirirā marī ãārīpererā su dupuma moārō irirosū yáa.

⁶ Irasirigū Marīpū marīrē maīgū, marī masakakure gajerosūperi dita marī irimasīburire pídi ãārīmí. Irasirirā irire õārō iriro gāāmea. Marīrē īgūya kerere weretaudoregū pímakū, marī īgūrē buremurō oparosūta īgūyare gajerārē õārō weretauro gāāmea. ⁷ Marīrē gajerārē iritamudoregū pímakū, īgūsārē õārō iritamurō gāāmea. Gajerārē īgūyare buedoregū pímakū, īgūsārē õārō buero gāāmea. ⁸ Marīrē gajerārē gūñaturamakū irimurārē pímakū, irire õārō iriro gāāmea. Marīrē gajerārē īgūsā gāāmerīrē sīmurārē pímakū, gajinorē sīrā õārō usuyari merā sīrō gāāmea. Marīrē gajerārē doremurārē pímakū, õārō merā dorero gāāmea. Marīrē gajerārē bopoñarī merā iritamumurārē pímakū, īgūsārē iritamurā usuyari merā iritamurō gāāmea.

Jesucristore buremurā ãsūpero ãārīdorea, ãrī go-jadea

⁹ Gajerārē maīrā, diayeta maīka! Ñerīrē dooka! Õārī gapu direta iriwāgānīka! ¹⁰ Mūsā Jesucristore buremurā, sugu pūrā gāme maīrōsūta mūsā merāmarā merā gāme maīka! īgūsāya ãārīburire mūsāya nemorō gūñaka! Buremurī merā õārō gāme iritamuka!

¹¹ Marī Opū dorerire irirā, neō tébori marīrō õārō usuyari merā irika!

¹² “Marīpū õārō iritamugukumi yare”, ãrī, usuyari merā īgū iritamuburire yúka! Irasirirā ñerō tarirā, Marīpure piriro marīrō sūrosū

gūñaturari merā b̄remuníkōäka! Ígūrē irasū sērēníkōäka!

13 Jesucristore b̄remurā gajino gāñmemakū īārā, mūsā opari merā Ígūsārē iritamuka! Mūsāya wi-irigue ejarārē õärō bokatīrīñeäka!

14 Mūsārē ñerō irirārē Ígūsāya ãärīburire Marīpure sērēbosaka! “Ígūsā yure ñerō iriri waja Ígūsārē wajamoäka!” ãrī sērēbirikōäka!

15 Gajerā usuyamakū īārā, Ígūsā merā mūsāde usuyaka! Gajerā oremakū īārā, mūsāde Ígūsā merā oreka!

16 Gajerā merā surosū usuyari merā ãärīrikūka! “Yū gajerā nemorō õágū ãärā”, ãrī gūñabirikōäka! Ubu ãärīrā merādere õärō ãärīrikūka! “Masītarinugāgū ãärā yū”, ãrī gūñabirikōäka!

17 Gajerā mūsārē ñerō irikerephū, Ígūsārē ñerō iri gāmibirikōäka! Ñerī gaphe irirono irirā, ãärīpererā masaka iñrōrē õärī gaphe irika!

18 Ñerīpererā merā mūsā õärō ãärīrikuburosūta mūsā bokatīrō õärīrē irika! **19** Yaarā yū mañrā, gajerā mūsārē ñerō irikerephū, ñerō iri gāmibirikōäka! Mūsā basi Ígūsārē wajarākubirikōäka! Marīph gaphe mūsārē ñerō irinerārē wajamoägukumi. Ígūya wereníri gojadea pūgue ãsū ãrī gojasūdero ãärībú: “Marī Ophe ãsū ãrīmi: ‘Yū gaphe, masaka ñerō iridea waja Ígūsārē wajamoägū ãärā. Ígūsārē diayeta wajamoägura’, ãrīmi”, ãrī gojasūdero ãärībú.

20 Gaji ãsū ãrī gojasūdero ãärībú: “Mūrē ïāturigh uaboamakū ïāgū, baari ejoka! Ígū ñemesibusūmakū ïāgū, iiríri tīäka! Mu irasirimakū, Ígū mūrē ñerō

irideare guyasīrīgākumi”. **21** Irasirirā māsārē ñerō irinerārē ñerō iri gāmibirikōāka! Ñerī gapure irirono irirā, īgūsārē õārō irika! Irasiriri merā ñerī iririre tarinugārāko.

13

1 Marīpu dita i ūmā marā oparārē sóomi. Īgū pínerā ãārīma. Irasirirā ãārīpererā īgūsārē õārō yujūka! **2** Sugū oparārē tarinugāgāno, Marīpu pínerārē tarinugāgū yámi. Marīpu īgūsārē tarinugārārē wajamoāgākumi. **3** Oparā, õārō irirārē güimakū iribema. Ñerō irirā gapure güimakū yáma. Güimerāta ãārīrikudħarā, õārō irika! Irasirimakū, oparā māsārē: “Õārō yáa”, ãrīrākuma. **4** Marīpu īgūsārē māsāya ãārīburire iritamudoregū pídi ãārīmí. Irasirirā ñerō irirā güika! Oparā, ñerī irirārē wajamoārā, Marīpu dorero irirāta yáma. Marīpu ñerō irirārē wajamoādoregū oparārē pídi ãārīmí. **5** Irasirirā oparā marīrē doremakū, buremuri merā īgūsā dorerire õārō yujuro gāāmea. Wajamoārī, ãārīrā dita yujubirikōārō gāāmea. “Marīpu ūrō īgū gāāmerīrē iridħakoa”, ãrī gūñarī merā īgūsā dorerire õārō yujuro gāāmea. **6** Oparā īgūsā moārīrē õārō irirā, Marīpure moāboerā irirosū ãārīma. Irasirirā īgūsā wajasearopā keoro wajarika!

7 Ñārīpererā oparā dorerosūta keoro irika! īgūsā wajaseamakū wajarika! īgūsā gajinorē irimurā wajaseamakūde wajarika! Irasirirā māsā oparārē buremuka! īgūsārē goepeyari merā īāka!

8 Neō gajerārē wajamorīrē opabirikōāka! īgūsārē wajamorīrē oparono irirā, mařīrī gapure

opaka! Sugʉ īgʉ bokajagʉnorē maīrī merā iritamugʉno, Marīpʉ doreri pídeare keoro irigʉ yámi. ⁹ Åsū ãrā Marīpʉ doreri pídea: “Gajigʉ marāpo merā, nomede gajego marāpʉ merā ñerō iribirikōāka! Masakare wējēbēobirikōāka! Yajabirikōāka! Gajerāyamarē ãrīgatori merā werebirikōāka! Gajerāyare uaribejabirikōāka!” ãrī werea. Gaji īgʉ doreri pídea åsū ãrā: “Mʉ basi maīrōsūta mu puro ãārīrādere maīka!” ãrī werea. Mʉsā gajerārē maīrā, Marīpʉ doreri pídea ãārīpererire irirā yáa. ¹⁰ Gajerārē maīgʉno, īgūsārē neō ñerō iribemi. Irasirigʉ īgūsārē maīgʉno, Marīpʉ doreri pídeare iripeogʉ yámi.

¹¹ I ãārīpererire gūñaka! Irasirirā pémasïka! Kārīrā irirosū ãārībirikōāka! Marī iripoegue Jesucristoya kerere bʉremupʉrorirā, ümʉgasigue marī waaburi dʉyataria, ãrādibʉ. Daporare marī masïa. Jesucristo dupaturi aariburo mérō dʉyáa. ¹² Irasiriro boyomʉrīrīro irirosū ãārā. Irire masīrā, ñerīrē masaka naītīrōgue iririre pirirā! Óärīrē boyorogue masaka iñürō iriri gapʉre irirā! Marī irasirirā, Marīpʉ turari merā ñerī iririre pirikōārāko. ¹³ Irasirirā masaka ümʉ merā deyorogue õärīrē irirā irirosū irirā! Bosenʉrī ãārīmakʉ, mejā, gainībirikōārā! Nome merā ñerō iribirikōārā! Nomede üma merā ñerō iribirikōāburo. Gajerā merā gãme guaseobirikōārā! Gajerāyare ububirikōārā! ¹⁴ Åsū gapʉ ãārīrikʉrā! Marī Opʉ Jesucristo iritamurī merā īgʉ irirosū õärō ãārīrikʉrā! Marī ñerī uaribejarire iridʉuarire pirikōārā!

14

Marī Jesucristore būremurā gāme werewhābirikōārō gāāmea

¹ Sugħ Jesucristore būremuturabi āārīkeregħu, īgħi
mħasā mera āārīdu amakħ, īgħi ħeġi werewħaaro marīn
ñeħħa! Īgħi ħeġi ñeħħa, Marīpħyare masħbirimak
iħarrā, īgħi merā guaseobirikōāka! ² Gajerā surāyeri
Jesucristore būremurā: “Marī āārīpereri baamak
oħġoráa”, ārīma. Gajerā gapu Jesucristore
būremuturamerā: “Marī waibu dii baarā, Marīpħ
dorerire tarinu għabokoa”, ārī għuñama. Irasirirā
oteri direta baarikħuma. ³ Āārīpererire baagħu,
oteri direta baagħare irasū īabbéobirikōāburo. Oteri
direta baagħude āārīpererire baagħure: “Irasū
baamak ġegħoráa”, ārībirkōāburo. Marīpħ
āārīpereri baagħudere: “Yaagħu āārīmi”, ārī īāsiadi
āārīmi. ⁴ Marī gajjigħure moħboegħure: “Nerō yáa”,
ārīmasħbirikoa. Īgħi opu dita irasū ārīmasi. Marī
Jesucristore būremurāde irasūta āħarrā. Irasirirā
marī gajerā Jesucristore būremurārē: “Nerō yáa”,
ārīmasħbirikoa. Marīpħ īgħi sā Opu āārīmi.
Īgħi sugħta īgħi sārē: “Oħrō yáa, o ġerō yáa”,
ārīmasi. Īgħi turagħu āārīsħa, īgħix-xarār īgħi
būremuturamak iriġi kumi.

⁵ Għi jidher minn Marīpħi: “Sunħata
għażiex urī nemorō Marīpħi būremurō gāāmea”,
ārī għuñama. Gajerā gapu: “Āārīpererinxurī sħurosū,
Marīpħya āħarrā”, ārī għuñama. Irasirirā masakaku:
“Marīpħ yħre āsū irimak għi għadha”, ārī għuñarō
gāāmea. ⁶ Sugħi: “Irinu no direta nerē, Marīpħi
būremudoreja”, ārī għuñagħi, Marīpħi būremubu

irasū ãrī gūñami. Gajigʉ ããrīpererire baaghude Marīpure: “Yʉ baari, mʉ sīdea ããrā”, ãrī, usuyari sīmi. Irasirigu īgūde Marīpure b̄uremugūta ããrīmi. Gajigʉ gajinorē baabide Marīpure b̄uremumi. īgūde Marīpure: “Yʉ baari, mʉ sīdea ããrā”, ãrī, usuyari sīmi.

⁷ Marī okarā, boarāde marī basi: “Ãsū irigʉra”, ãrīmasīñā máa. ⁸ Marī, Jesucristoyarā marī okarinärīrē īgūyare irimurā ããrā. Marī boadero p̄uruguedere īgūyarā ããrīnīkōõrāko. Irasirigu marī okamakū, marī boamakādere Cristo marī Opʉta ããrīnīkōõgukumi. ⁹ Irasūta ããrā. Cristo boa, p̄uru masādi ããrīmí ããrīpererā okarā, boanerā Opʉ ããrību.

¹⁰ Iro merē, ¿nasirirā mʉsā gajerā Jesucristore b̄uremurārē: “Ñerō yáma”, ãrī werewʉari? ¿Nasirirā īgūsārē irasū īábéokōõrī? Cristo marī ããrīpererārē īgū diaye nídoregukumi marī irideare werebu. Irasirirā gajerā Jesucristore b̄uremurārē: “Ñerō yáma”, ãrī werewʉabirikōõrō gāãmea. ¹¹ Marīpʉya werenírī gojadea pūgue ãsū ãrī gojasūdero ããrībú:

Ãsū ãrīmi marī Opʉ: “Yʉ okagʉ ããrā. Yʉ werenírī diayeta ããrā. ããrīpererā yʉ īürō ñadukupuri merā ejamejärākuma. ããrīpererā yure: ‘Mʉ, gʉa Opʉ õágū, turagʉ ããrā’, ãrīrākuma”, ãrī gojasūdero ããrībú. [✳]

¹² Irasirirā, Marīpʉ marī irideare sērēñamakū, marī masakakʉ ããrīpereri marī irideare wererāko.

Neō mʉsā iriri merā gajerā Jesucristore b̄uremurārē ñerī irimakʉ iribirikōõka!

[✳] **14:11** Is 45.23

13 Irasirirā gāme werewħanemobirkōārā! Āsū gapħ ārī gūñarā! “Għa iriri merā gajerā Jesucristore bħremurārē ñerī irimakħ iridħabirkoa”, ārī gūñarā! **14** Yh, marī Opħ Jesucristore bħremugħ, āsū õħarrō masħa. Āārīpereri Marīpu baari pídea õħġoráa yure. Gajigħu gapu: “Yh irire baamakħ, ñegoráa”, ārī gūñamakħ, īgħarē diayeta ñegoráa. **15** I diayeta āārā. Gajigħu Jesucristore bħremugħ, īgħi baabirire mħsā baamakħ īāgħi: “Iri Marīpu baadorebiridea āārā”, ārī gūñakeregħu, mħsārē īäkū, baabokumi. Irasū baagħu: “Ñerō iriabu”, ārī gūñarikxbokumi. Irasirirā, īgħi baabirire dupaturi baarā, īgħurē maħrā meta yáa. Cristo īgħadere boabosadi āārīm. Irasirirā mħsā baari merā gajigħu Cristore bħremugħarē poyanorēbirikōāka! **16** Irasirirā: “Għa āsū iriri õħġoráa”, ārī gūñakerepuru, gajerā gapu mħsārē: “Ñerō yáma”, ārī werewħamakħ pérā, dupaturi irire irinemobirkōāka! **17** Marīpu īgħix-xarē doreri: baa, iiríri meta āārā. I gapu āārā. Diayemarē irinirī, īgħi merā siuñajär opari, usħayari merā āārīrī āārā. Irire Óħġi deyomar īgħi iritamurī merā irisū. **18** Sugħi irasūta Cristoyare õħarrō irigħu Marīpure usħayamakħ yámi. Masakade īgħi õħarrō irimakħ īārā, īgħurē: “Óħarrō yámi”, ārīrākuma.

19 Marīpu merā siuñajär opamurā, marī basi gāme iritatumurā irasiriro għāmea. Irire irirā, Jesucristore bħremunemow īgħi merā õħarrō āārīmakħ yámi. Irasirirā, mħsā baari merā Marīpħayare īgħasā iririre pirimakħ iribirkōāka! Diayeta

ãärípereri Marípu baari pídea õäri dita ãärä. Gajigu ïgu baabirire mssä baamakk ïägu: “Iri Marípu baadorebiridea ãärä, irire baagu ñerõ iribokoa”, ãri gûñakeregu, mssäre ïäku, baagu ñerõ iribokumi. Irasirira mssä irire baara, ïgûre ñerõ irimakk iribokoa. Mssä irasiriri ñegoráa.

21 Gajigu Jesucristore buremugrẽ mari iriri mera ïgûre ñeri irimakk iribokoa, ãrirä, ãsúpero iriro gâamea. ïgu waibu dií baabirimakk ïära, irire baabirikoäro gâamea. Igui deko pãmudeare ïgu iiribirimakk ïära, irire iiribirkoäro gâamea. ïgûre Jesucristore buremuturabirimakk iribirikoäro gâamea. **22** “Marípu iüro yu iriri õägoráa”, ãri buremuguno irimare gajera buremuturamerrẽ guaseobirkoäburo. Sugu: “Marípu iüro ñero iribea, waja opabea, diayeta yáa”, ãri gûñagu, usuyari mera ãärígukumi. **23** Gajigu gapu: “Iri baarie baagu, ñero iribokoa”, ãri gûñarikukeregu irire baagu, waja opami. Irasirira: “Mari ãsu irira, ñero iribokoa”, ãri gûñarikukerera irire irira, waja opáa. ãärípereri mari irasiriri, ñeri iriri ãära.

15

Gajera ãäríburidere gûñaro gâamea, ãri gojadea

1 Mari Jesucristore buremura, ïgûre buremuturamerrẽ iritamuro gâamea. Mariya ãäríburi direta iribirikoäro gâamea. **2** Mari masakaku mari puro ãäríra ãäríburire gûñaro gâamea, ïgusude Jesucristore buremunemowägäburo, ãrirä. **3** Cristode ïguyama direta iribiridi ãärími. Marípuya gapure iridi ãärími. Irasiriro ïgûre waadeare Marípuya

werenírī gojadea pūgue āsū ãrī gojasūdero ãārībú: “Mūrē ñerō werenírā, yuguerere ãrīmeétuma”.

4 ãārīpereri iripoegue Marīpuya werenírī gojadea marīrē buedorero gojasūdero ãārībú. Irire buerā, gūñatura, õārō yujupūrākūrāko. Irasirirā ñerō tarirā, Marīpū iritamuburire usuyari merā yúa. **5** Marīpū marīrē gūñatura, õārō yujupūrākūmakā irigu, Jesucristo gāāmerōsūta mūsārē sugu pūrā irirosū sūrosū ãārīrikūmakā iriburo. **6** Irasirirā mūsā ãārīpererā suro merā Marīpure marī Opū Jesucristo Pagure: “Óātaria mu”, ãrī, usuyari sīrāko.

Jesucristo judío masaka ãārīmerārē tauburire gojadea

7 Jesucristo ïgū marīrē ñeāderosūta marīde gajerārē õārō gāme bokatīrīñeārō gāāmea, ãārīpererā Marīpure: “Óātaria mu”, ãrīburo, ãrīrā.

8 Mūsārē ire werea. Marīpū gua ñekūsāmarārē ïgū: “Ãsū irigu”, ãrīdeare diaye iridi ãārīmí. Irasirigu Jesucristo judío masakare iritamugū i ûmuguerere aaridi ãārīmí. Ígū irasiriri merā ïgū Pagu ãrīdeare iri ïmupeodi ãārīmí. **9** Irasū ãārīmakā, judío masaka ãārīmerā: “Marīpū guadere bopoñagū õātarimi”, ãrīdoregu, aaridi ãārīmí. Marīpuya werenírī gojadea pūgue gojaderosūta irasiridi ãārīmí. ãsū ãrī gojasūdero ãārībú:

Marīpure ãsū ãrīmi: “Judío masaka ãārīmerā watopegue mūrē usuyari sīgura. ‘Turatarigu ãārā’, ãrī bayapeogura mūrē”, ãrīmi, ãrī gojasūdero ãārībú. **✉**

10 Gajeroguedere ãsū ãrī gojasūdero ãārībú:
M̄sā judío masaka ãārīmerā Marīphayarā judío
masaka merā usuyaka! ãrī gojasūdero
ãārībú.[☆]

11 Gajeroguedere ãsū ãrī gojasūdero ãārībú:
Ãārīpererā judío masaka ãārīmerā Marīphare:
“Óataria m̄”, ãrī, usuyari s̄iburo. Ãārīperero
marā masaka: “Ígū turatarigu ãārīmi”,
ãārīburo, ãrī gojasūdero ãārībú.[☆]

12 Isaíade ãsū ãrī gojadi ãārīmí David pagu, Isaí
wāikugure gojagu:

Isaí parāmi ãārīturiagu aarigukumi. Irasū aarigú,
judío masaka ãārīmerā Opu ãārīgukumi.
Ígūsā ígūrē: “Guare taibu ãārīmi”, ãrī
buremurākuma, ãrī gojadi ãārīmí.[☆]

13 Marīph marīrē Ígū õārō iriburire usuyari merā
yúmaku irigu, m̄sārē ígūrē buremurārē usuyari,
siuñajārī s̄inemoburo. Irasirirā m̄sā Óágū dey-
omarīgū iritamurī merā nemorō usuyari merā
yúrāko.

14 Yaarā m̄sā, yu péñamakū, Jesucristore
buremurā, gajerā merā õārō ãārīrikua. Cristoyare
õārō masia. Irasirirā m̄sā basi irire õārō gāme
weremasia. **15** M̄sā irasū masikerepuru, i papera
pūguere güiro marīrō irire gojáa, m̄sā masideare
kātibirikōâburo, ãrīgū. Marīph yure õārō irigu,
m̄sārē Jesucristoyare buedoregu pími. **16** Ígū yure
irasū pímakū, paía Marīphare gajino s̄irō irirosūta yu
judío masaka ãārīmerārē ígūrē wiaduakoa, ígūyarā
ãārīburo, ãrīgū. Irasirigu Ígūsārē Jesucristoya

[☆] **15:10** Dt 32.43 [☆] **15:11** Sal 117.1 [☆] **15:12** Is 11.10

kerere buea. Y_u iras_u buemak_a pérā, Jesúre b_uremurākuma. Íg_{us}sā iras_u b_uremumak_a íāg_u, Maríp_u Íg_{us}sārē: “Óärā ãäríma”, ãrī íāg_ukumi. Óāg_u deyomaríg_u Íg_{us}sārē Maríp_uyarā waamak_a irig_ukumi. Irasirigu Maríp_u Íg_{us}sārē: “Yaarä ãäríma”, ãrī ñeäg_ukumi.

17 Y_u Jesucristore b_uremug_u, Íg_u iritamurí merā Maríp_u y_ure pídeare õärō yáa. Irasirigu y_u moärī merā õärō péñáa. **18** Irasirigu Jesucristo y_u merā iridea direta m_usārē weregu_{ra}. M_usā judío masaka ãärímerärē Maríp_ure b_uremumak_a gāämesäg_u, y_ure iritamumi. Irasirigu y_u bueri merā, y_u iriri merā m_usā judío masaka ãärímerärē Maríp_ure b_uremumak_a irimi. **19** Y_u, Maríp_u turari merā iri ímurí merā, Óāg_u deyomaríg_u iritamurí merā m_usārē buebu. Iras_u buegu, Jesucristo masakare tauri kerere Jerusalén merā buep_urori, p_uru ãärípererogue buegorena, p_uru Ilírico wāïku_{ri} nikügue iri kerere buetūnub_u. **20** Gajerā buesüña marírögue Jesucristoyare masímerärē buro bued_uari merā buebu. Iras_u buegu, gajerā Íg_{us}sā buedeaguere buewekapeobirib_u. **21** Iras_u buegu, Maríp_uya werenírī gojadea pügue gojasüderosüta irib_u. Ås_u ãrī gojasüdero ãäríb_u Cristore masíbirinerā masíburire:

Íg_{uya} kerere neõ pébirinerā weresürākuma.

Íg_{uya}re neõ pébirinerā õärō pémasírākuma, ãrī gojasüdero ãäríb_u. [◊]

Pablo Íg_u Romague waaburire gojadea

[◊] **15:21** Is 52.15

22 Yu gaji makārī marārē buegorenasīā, wári msārē īāgū waadakeregu, waamasībiribu dapa.

23 Dapagueta iri makārīguere yu moārī peoa. Irasirigu iripoegueta msā purogue waadanídi āārīsīā, puru weya irogue waagura, msā merā āārību. **24** Irasirigu Españague waagu, msā puro eja, msārē īā, usuya, msā merā mérōgā āārī, puru msā yure iritamurī merā tariagura.

25 Daporare Jerusalēgue waapurорибу yáa dapa. Iro marārē Jesucristore buremurārē iritamugu, niyeru āāabu yáa. **26** Jesucristore buremurā Macedonia, Acaya marā Jerusalēgue āārīrārē boporārē gūñā, niyerure neeō, iriudama īgūsārē iritamurā. Irasirigu irogue iri niyerure īgūsārē sīgū waabu yáa.

27 **J**udío masaka āārīmerā Macedonia, Acayague āārīrā, judío masaka Jerusalēgue āārīrārē gūñama īgūsārē iritamumurā. īgūsā irasū gūñarī ðāgoráa. Judío masaka, judío masaka āārīmerā gapure Jesucristoya kerere werepurорима. Irasirirā judío masaka āārīmerā Jesucristore buremurā, Marīpu judío masakare: “Sīgura”, āārīdeare īgūsādē ñeāma. Irasirirā judío masaka āārīmerā īgūsā opari merā judío masakare boporārē iritamurō gāāmea.

28 **I**rasirigu Jerusalén marārē iri niyerure yu sī odoaderu puru, Españague waagu, msārē īātariagura.

29 Yu msā purogue waagu, Jesucristoya kerere msārē wereguko. Irasirirā msā iri merā ðārō yujupurākurāko.

30 Yaarā, msā marī Opure Jesucristore buremua. Óāgū deyomariigū marīrē gāme maīmakū yámi. Irasirigu yu msārē āsū irimakū gāāmea.

Yure iritamurā, yaa ãārīburire Marīphre sērēbosaka, yu moārīmarē! ³¹ Ígūrē yaa ãārīburire ãsū sērēbosaka! Judea nikū marā Jesúre būremumerā yure Ígūsā ñerō iridhāmakū, Marīph yure iritamuburire sērēka! Jerusalén marārē iri niyerure yu sīmakū, Ígūsā irire ushuyari merā õārō ñeāburire sērēka! ³² Mūsā irasū sērēmakū, Marīph gāāmemakū, ushuyari merā mūsā phro waagukoa. Irasirigu mūsā merā ushuya, siuñajāgukoa. ³³ Marīph marīrē siuñajārī merā ãārīmakū irigū, mūsā ãārīpererā merā ãārīburo. Irasūta ãārīburo.

16

Pablo Romague ãārīrārē õādoreri gojadea

¹ Gua merāmo Jesucristore būremugō Febe wāikugo mūsā phrogue waabo yámo. Igo Cencrea wāikuri makāgue Jesucristore būremurārē iritamugō ãārīmo. ² Mūsā Jesucristore būremurā ushuyari merā igore bokatīñeāka! Marīrē Jesucristore būremurārē irasūta õārō bokatīñeārō gāāmea. Igo wárārē iritamudeo ãārīmo. Yudere iritamumo. Irasirirā, igo gajino gāāmemakū iritamuka!

³ Aquila, Ígū marāpo Priscilade õāburo. Jesucristoyare yu buemakū, Ígūsāde yure buetamuma. ⁴ Gajerā yure wējēdumakū, Ígūsā yure iritamurī waja Ígūsādere mérō wējēboyama. Ígūsā yure irasū õārō iritamurīrē yu dita Marīphre ushuyari sībea. Judío masaka ãārīmerā Jesucristore būremurā ãārīpererā Marīphre ushuyari sīma. ⁵ Jesucristore būremurā Aquilaya wiigue nerēnarāde õāburo. Yu maīgū Epenetode õāburo. Ígūta Asiaguere Cristore

buremupharorinagādi ãārīmí. ⁶ Maríade õāburo. Igo māsā merā bāro moāyupo. ⁷ Yaarā Andrónico, Juniade õāburo. Peresu yā ãārīmakū, Ígūsāta yā merā ãārīmá. Yā Cristore buremuburi dupuyuro Ígūsā gapā buremunagāsianerā ãārīmá. Jesús buedoregu pínerā Ígūsārē: “Diayeta õārā ãārīma”, ãrī wereníma.

⁸ Amplias yā maīgū Jesúre buremugū õāburo. ⁹ Urbano õāburo. Ígūde gua merā moāmi, Jesucristoya kerere masakare buegu. Yā maīgū Estaquide õāburo. ¹⁰ Apelede õāburo. Ígū diayeta Jesucristore õārō buremumi. Ígū iririkarire ñārā: “Cristore õārō buremugū ãārīmi”, ãrī masīa. Aristóbuloya wii marāde õāburo. ¹¹ Gajigu yaagū judío masaku Herodiõde õāburo. Narcisoya wii marā marī Opā Jesúre buremurāde õāburo. ¹² Trifena, Trifosa õāburo. Ígūsā nome marī Opā Jesúyare moāma. Guā maīgō Pérsidade õāburo. Igode marī Opā Jesucristoyare bāro moāmo. ¹³ Rufode õāburo. Ñārīpererā Ígūrē: “Jesucristore õārō buremumi”, ãrī ñāma. Ígū pagode õāburo. Igo, yāpo irirosūta yāre õārō irimo. ¹⁴ Asíncrito, Flegonte, Hermes, Patrobas, Hermas, gajerā Jesúre buremurā Ígūsā merā ãārīrāde õāburo. ¹⁵ Filólogo, Julia, Nereo, Ígū pagāmode Olimpas, gajerā Jesúre buremurā Ígūsā merā ãārīrāde õāburo.

¹⁶ Māsā gāme õādorerā, õārō usuyari merā, buremurīmerā pábua õādoreka! Ñārīpererā Jesucristore buremurā māsārē õādoreri iriuma.

¹⁷ Yaarā māsā Jesucristore buremurā, surāyeri māsā watopegue ãārīrā Ígūsā iriri merā māsārē

ñerō irimakū, m̄sārē gāme d̄ukawarimakā irid̄ama. Irasirirā, m̄sārē Jesúyare buedeare goroweod̄ama. Irasirirā irasū ãārīrārē wapikubirikōāka! **18** Īgūsā, marī Opū Jesucristo dorerire irirā meta ãārīma. Ñerīrē īgūsā uaribejari direta irirā ãārīma. Īgūsā õārō péma õārī werenírī merā pémasíturamerārē ãārīgatoma. Īgūsā irasū ãārīgatoma makū, īgūsārē õārō pétuyama. Irasirirā ãārīgatorimasārē wapikubirikōāka! **19** Ñārīpererā masaka m̄sā Jesucristoyare õārō iririre masīsiama. Irasirigū yū m̄sā merā b̄ero uusuyáa. Yū m̄sārē õārī gapure masīmakū gāāmekoa. Neō ñerī tamerārē gāāmesābirikoa. **20** Marīpū marīrē õārō siuñajārī merā ãārīmakā irigū, mérōgā purū wātēa opū Satanárē bēogukumi, m̄sārē neō tarinugānemobirkōāburo, ãrīgū. Marī Opū Jesucristo m̄sārē õārō iritamuníkōāburo.

21 Timoteo yū merā Jesucristoya kerere weretamugorenagū m̄sārē õādoremi. Yaarā Lucio, Jasón, Sosípater m̄sārē õādorema.

22 Yū, Tercio wāikugu i pūrē Pablore gojabosáa. Īgū yūre gojadorerire gojatúa. Irasirigū yūde Jesucristore b̄remugū, m̄sārē Jesucristore b̄remurārē õādorema.

23 Yū Pablo, Gayoya wii ãārā. Īgūya wiigue Jesucristore b̄remurā nerēnama. Īgūde m̄sārē õādoremi. Erasto, i makā marā oparārē niyeru duripíboerimasū m̄sārē õādoremi. Cuartode Jesucristore b̄remugū m̄sārē õādoremi.

24 Marī Opū Jesucristo m̄sārē ãārīpererārē õārō iritamuburo. Irasūta iriburo.

Pablo ushayari merā gojatūnudea

²⁵ Daporare Marípħre: “Õātaria mħ”, ãrī, ushayari sīrā! Marípħ, marī Opħ Jesucristoya kere merā marīrē īgħir ħamra bħremumak ħamra yámi. Yħi iri kerere, Marípħ īgħi Cristo merā marīrē tauri kerere werea mušsārē. Neħġgoragueta Marípħ īgħi masakare: “Taugħra”, ãrīdea āārīsiadero āārībá. Irasū āārīkerepħu, āārīpererā masaka gapu irire masibbirinerā āārīmá. ²⁶ Daporare Marípħyare weredupuyunerā gojadea kere merā īgħi marīrē: “Taugħra”, ãrīdeare marī masia pama. Marípħ āārīnigħi īgħi dorerosūta āārīpereri buri marārē iri kerere, masaka iripoegue masibbirideare masimak ħamra yámi. Āārīpererā masakare īgħir ħamra, īgħi dorerire iriburo, ãrīgħi, irasū yámi. ²⁷ Marípħ sugħata āārīmi. īgħi sugħata āārīpererire masipeogu āārīmi. Irasirirā Jesucristo iritamurri merā īgħir: “Õātaria mħ”, ãrī bħremunikōārā! Irasūta irirā!

Iropħata āārā.

Pablo

Marípuya Kerere Wereri Turi New Testament in Siriano

copyright © 2009 Wycliffe Bible Translators, Inc.

Language: Siriano

Translation by: Wycliffe Bible Translators, Inc.

Copyright Information

© 2009, Wycliffe Bible Translators, Inc. All rights reserved.

This translation text is made available to you under the terms of the Creative Commons License: Attribution-Noncommercial-No Derivative Works. (<http://creativecommons.org/licenses/by-nc-nd/3.0/>) In addition, you have permission to port the text to different file formats, as long as you do not change any of the text or punctuation of the Bible.

You may share, copy, distribute, transmit, and extract portions or quotations from this work, provided that you include the above copyright information:

You must give Attribution to the work.

You do not sell this work for a profit.

You do not make any derivative works that change any of the actual words or punctuation of the Scriptures.

Permissions beyond the scope of this license may be available if you contact us with your request.

The New Testament

in Siriano

© 2009, Wycliffe Bible Translators, Inc. All rights reserved.

This translation is made available to you under the terms of the Creative Commons Attribution-Noncommercial-No Derivatives license 4.0.

You may share and redistribute this Bible translation or extracts from it in any format, provided that:

You include the above copyright and source information.

You do not sell this work for a profit.

You do not change any of the words or punctuation of the Scriptures.

Pictures included with Scriptures and other documents on this site are licensed just for use with those Scriptures and documents. For other uses, please contact the respective copyright owners.

2014-08-06

PDF generated using Haiola and XeLaTeX on 22 Feb 2024 from source files
dated 29 Jan 2022
1a0774e8-d152-5929-891b-95e0d2238786